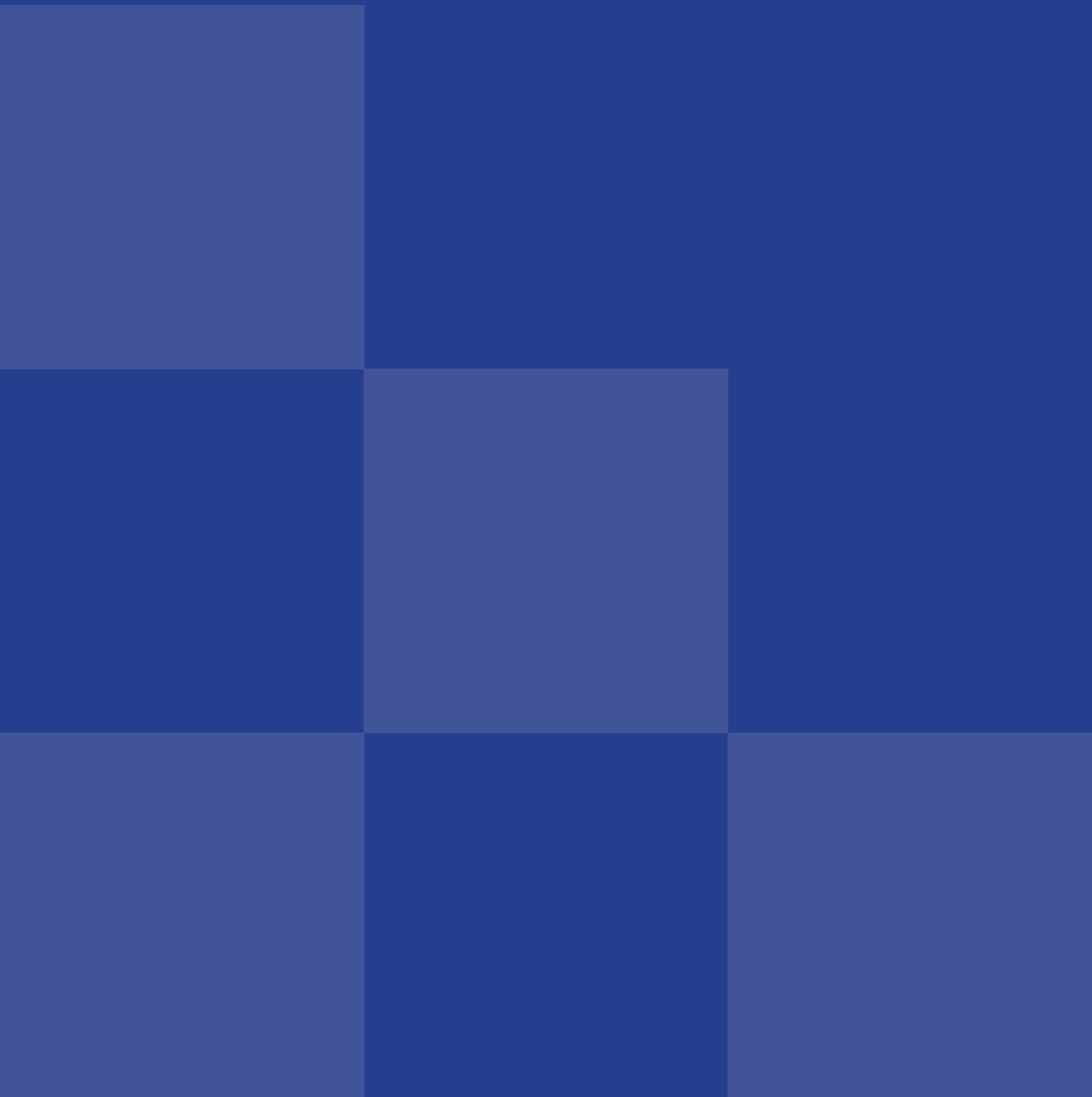

România competitivă

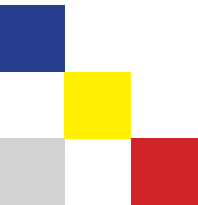
Un proiect pentru o creștere economică sustenabilă

A decorative graphic in the bottom-left corner of the slide, consisting of a grid of squares in two shades of blue. The squares are arranged in a pattern that tapers to the right, with the top row having one square, the middle row having two, and the bottom row having three.

ROMANIA COMPETITIVĂ

Un proiect pentru o dezvoltare
economică sustenabilă

CUPRINS

INTRODUCERE	3
OBIECTIVELE PROIECTULUI „ROMÂNIA COMPETITIVĂ”	4
PARTICULARITĂȚILE PROIECTULUI	5
METODA DE LUCRU	6
MODIFICĂRI DE DOMENII STRATEGICE FAȚĂ DE VARIANTA INIȚIALĂ	7
IMPACTUL FINANCIAR BUGETAR	8
SCURTĂ DESCRIERE A DOMENIILOR STRATEGICE	9
OAMENI	15
Educația	16
Sănătatea	21
Natalitate și declin demografic	25
Mobilitatea forței de muncă	29
PRODUCTIVITATE	35
Cercetare, dezvoltare și inovare	36
Agricultura	40
Sectoarele culturale și creative (SCC)	44
Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)	47
Turismul	49
CAPITAL	55
Absorbția fondurilor structurale europene	56
Piața de capital	59
Capital autohton și investiții străine directe (ISD)	63
FACILITATORI	67
Infrastructura de transport	69
Cadastrul și cartea funciară	72
Simplificarea procedurilor administrative (debirocratizarea)	76
Eficiență energetică	79

INTRODUCERE

“România competitivă” a început ca o inițiativă a Guvernului României, care își propune, ca printr-un plan de reforme economice pe termen mediu, să ofere o variantă coerentă de dezvoltare și să le redea românilor încrederea în viitor.

Succesul acestui demers depinde nu doar de asumarea factorilor de decizie politică a unui pachet de măsuri economice, ci implică o reformă profundă a statului, care presupune o administrație publică suplă, digitalizată și eficientă, capabilă să gestioneze bunul comun și banul public în interesul cetățeanului, în mod transparent și responsabil.

Așadar, succesul “României competitive” implică un contract onest între stat și cetățean, bazat pe un set de **VALORI** care să transcendă schimbările determinate de ciclurile electorale:

- ❖ **RESPONSABILITATEA** în gestionarea corectă și valorificarea resurselor (financiare, umane, de mediu) într-un mod sustenabil și în interesul cetățeanului;
- ❖ **INTEGRITATEA** actului de guvernare prin respectarea spiritului legii și principiilor statului de drept;
- ❖ **TRANSPARENȚA** decizională la toate nivelurile (a proceselor de legiferare și guvernare și a impactului acestora asupra cetățeanului);
- ❖ **DIALOGUL** permanent cu toți actorii sociali pentru a ancora deciziile politice în realitate;
- ❖ **CURAJUL** de a fi mereu consecvenți cu toate valorile de mai sus

ACCESIBILITATEA și **INTERCONECTAREA** transcend întregul pachet de măsuri care converg către o misiune comună: **stimularea producției oriunde în România**, prin reducerea decalajelor de dezvoltare între regiuni și între rural și urban, prin accesul la servicii care țin de calitatea vieții (infrastructură, sănătate, educație, cultură) și o interacțiune fluidă între stat și cetățean prin debirocratizare și digitalizare.

Cu toții dorim ca România să fie țara în care vrem să trăim, să muncim, să ne creștem copiii, să ne putem dezvolta individual și colectiv într-un mediu conectat la oportunități. Putem atinge acest deziderat doar împreună, prin implicare, consecvență și mobilizare generală (administrație publică, mediu de afaceri, societate civilă și cetățeni).

“România competitivă” este doar un început de drum și trasează direcțiile menite a debloca energiile de dezvoltare pentru un salt calitativ, care să ne asigure competitivitatea într-o lume dinamică și în permanentă schimbare.

OBIECTIVELE PROIECTULUI „ROMÂNIA COMPETITIVĂ”

„România competitivă” este un program care respectă spiritul european și principiile economiei de piață și care, în același timp, are în vedere orientarea discursului public și politic dinspre relaxări fiscale și creșteri salariale către reformele structurale. O viziune nouă, care poate fi adoptată doar printr-un larg și solid consens societal și politic, menit să asigure implementarea de programe naționale pe termen lung, care exced ciclurile electorale.

Principalul obiectiv al proiectului îl reprezintă realizarea cât mai rapidă a convergenței cu nivelul mediu de trai din Uniunea Europeană. Dintre posibili indicatori ai convergenței, proiectul s-a concentrat pe nivelul Produsului Intern Brut/locuitor (exprimat la Paritatea Puterii de Cumpărare), obiectiv care se bucură deja de consensul societal necesar.

Grupul de lucru, constituit la inițiativa Guvernului, sub înaltul patronaj al Președinției României și beneficiind de implicarea semnificativă a Băncii Naționale a României și sprijinul Academiei Române, a unor companii din mediul privat, precum și a unor reprezentanți ai societății civile, a efectuat, în primul trimestru al anului 2016, o analiză a domeniilor care pot contribui la creșterea sustenabilă a PIB.

A rezultat că în acest scop este nevoie de o mai bună valorificare a factorilor care intră în componența PIB potențial – capital, forță de muncă, productivitate – ca singură cale de majorare în mod sustenabil a creșterii economice de la 3% spre 5% anual. Aceasta ar putea duce România la un nivel al PIB/locuitor de circa 75% din media UE în anul 2025 (de la 57% în prezent).

Creșterea potențială reprezintă ritmul de creștere sănătoasă, sustenabilă (fără afectarea altor indicatori macroeconomici - inflație, deficit extern, datorie publică) la care poate spera o țară la un moment dat pe baza dotării cu cei trei factori de producție care intră în componența PIB, respectiv: **capitalul, forța de muncă, productivitatea (totală a factorilor)**. În perioada 2004-2008, rata medie anuală de creștere a PIB-ului a fost de 7%, în timp ce potențialul era de doar 5%. Acești trei factori au cunoscut în ultimii ani o semnificativă involuție. Spre exemplu:

- investițiile străine directe, componentă esențială a factorului **capital**, au scăzut de la o medie anuală de 7,3 miliarde euro în perioada 2004-2008, la 2,5 miliarde euro anual în perioada 2009-2015;
- **forța de muncă** nou intrată în câmpul muncii, la împlinirea vârstei de 18 ani, se situa, în medie, la 365 mii oameni anual în perioada 2004-2008, în timp ce forța de muncă nou intrată în perioada 2009-2015 s-a redus la circa 250 mii oameni/an, ca urmare a prăbușirii natalității după 1990;
- **productivitatea**, al treilea factor de producție, depinde în mod covârșitor de calitatea sistemului educațional. Or, în anul 2012, conform testului internațional PISA, efectuat în rândul liceenilor de 15-16 ani din 65 de țări, România ocupa locul 45 la matematică, locul 49 la științe și locul 50 la citire și înțelegerea textului.

Ce ar trebui făcut ca ritmul de creștere să revină în mod sustenabil la 5% pe an? Prima soluție ar putea să o reprezinte utilizarea stimulilor monetari, fiscali și salariali.

Vestea proastă este că economia nu poate crește în mod sustenabil cu 5% pe an în aceste condiții, stimulii respectivi trebuind să fie retrași mai devreme sau mai târziu, iar corecțiile necesare ar duce la anularea câștigurilor. Vestea bună este că economia poate fi adusă la o creștere sustenabilă de 5% pe an dacă se implementează măsuri structurale, capabile să potențeze toți factorii de producție menționați.

Realizarea obiectivului presupune identificarea unor priorități pentru perioada 2016-2020, în corelare cu angajamentele internaționale ale României, cu viziunea pe termen lung a Academiei Române (2018-2038) și bugetarea respectivelor priorități.

În mod implicit, proiectul contribuie la pregătirea condițiilor pentru adoptarea cu succes a monedei euro, atunci când România va îndeplini criteriile de convergență reală (criteriile de convergență nominală fiind îndeplinite deja). Este evident faptul

că progresele înregistrate în materie de reforme structurale vor permite României să adopte fără probleme moneda euro și să continue convergența nominală și reală chiar în interiorul eurozonei.

O altă rezultată importantă a proiectului o reprezintă crearea de condiții de producție echilibrate geografic pe întregul teritoriu al României, precum și un tratament nediscriminatoriu aplicat capitalului străin și autohton

PARTICULARITĂȚILE PROIECTULUI

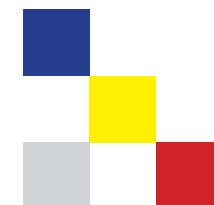
Proiectul „România competitivă” se concentrează, în consecință, pe sectorul real al economiei, singurul care poate crea condițiile unei convergențe de succes. El își propune să identifice, în primul rând, modalitățile de creștere a Produsului Intern Brut și mai puțin/deloc modul de distribuire a acestuia, sarcină care revine eminamente decidenților politici. El nu se referă nici la filosofia redistribuirii. Cu toate acestea, proiectul este realizat având la bază principiile economiei de piață deschise.

În al doilea rând, măsurile propuse nu acoperă domenii precum: protejarea resurselor naturale și a mediului; combaterea sărăciei; reducerea corupției și dominația legii etc; toate aceste domenii fac obiectul unor programe separate. Mai mult, chiar dacă măsurile propuse sunt considerate prioritare, lista acestora nu este exhaustivă. De aceea, el nu este un proiect de țară.

Având ambiția să propună un număr limitat de măsuri, proiectul „România competitivă” își impune să le și facă bine.

Trei caracteristici ale proiectului, care îl fac unic în peisajul românesc:

- efortul constant de **a prioritiza**. Prioritățile actuale ale ministerelor reprezintă doar o listă de dorințe imposibil de realizat, în condițiile în care transpunerea lor în practică ar necesita, cumulativ, circa 300% din PIB (sau nouă bugete anuale). Incapacitatea administrației publice de a prioritiza unele proiecte și de a renunța la altele derivă în esență dintr-o cultură a neasumării răspunderii în luarea deciziilor. Țara este în situația în care, considerându-se prioritare toate proiectele (fiindcă nimeni nu vrea să supere pe nimeni), niciunul nu mai este prioritar cu adevărat. Domeniul unde această schimbare constantă de priorități se observă cel mai clar este cel al infrastructurii de transport. Prin începerea simultană a unui număr mare de șantieri și nefinalizarea nici unui (din lipsă obiectivă de resurse bugetare), România se află într-o postură mai rea decât dacă s-ar concentra pe două-trei proiecte prioritare, către care s-ar alocă resursele necesare până la finalizarea acestora;
- efortul constant de **a bugeta**. De prea multe ori, decidenții iau decizii cu privire la proiecte/strategii în absența unor informații rezonabile privind bugetele necesare sau a unor analize cost/beneficiu;
- **neutralitatea ideologică și disponibilitatea**. Capacitatea de realizare a unor obiective ample este subminată de modificarea frecventă a priorităților. Obiectivele și măsurile au fost introduse în proiect în măsura în care ele erau neutre din punct de vedere ideologic (și politic), astfel încât să poată fi asigurat un consens puternic. În plus, participarea largă a actorilor interesați, atât în faza de concepere cât și în cea de consultare publică, face din acest proiect un material disponibil oricărei părți în dezbaterile politicilor economice la nivelul societății.

METODA DE LUCRU

Varianta de lucru a proiectului, finalizată în luna mai, a constat într-un număr de 16 fișe sintetice, câte una pentru fiecare domeniu, în care se prezintă, pe de o parte, starea de fapt existentă, iar de pe altă parte, cele 41 de obiective și 90 de măsuri specifice, cu bugetele atașate. Lansarea oficială a proiectului „România competitivă” a avut loc în data de 5 iulie, beneficiind de participarea președintelui României, a primului-ministru, a președintelui Academiei și a guvernatorului BNR ¹⁾.

În perioada 11 iulie - 19 septembrie 2016 au avut loc, la Casa Academiei Române, 16 consultări cu reprezentanți ai grupurilor interesate (membri ai echipei guvernamentale, patronate, sindicate, parlamentari ai PSD, PNL, UDMR, mediu academic și de cercetare; societate civilă; asociații profesionale; experți

independenți), pe fiecare din cele 16 domenii prioritare.

La consultări au participat 560 de persoane, consemnându-se peste 700 de intervenții și propuneri. Au fost discutate măsurile în varianta inițială a fișelor sintetice și s-au făcut comentarii și propuneri de îmbunătățire a obiectivelor și măsurilor incluse în fișe. Propunerile făcute pe parcursul consultărilor au fost incluse în obiective în măsura în care contribuie la PIB-ul potențial, necesită bugete rezonabile și sunt neutre ideologic. Această participare largă asigură reprezentativitatea proiectului la nivelul societății.

În urma consultărilor a rezultat varianta finală a proiectului care prezintă un număr de 16 domenii, grupate în cei 3 factori care contribuie la creșterea PIB-ului potențial, precum și un număr de facilitatori.

OAMENI

- EDUCAȚIE
- SĂNĂTATE
- NATALITATE
- MOBILITATEA FORȚEI DE MUNCĂ

PRODUCTIVITATE

- CERCETARE-DEZVOLTARE ȘI INOVARE
- AGRICULTURA
- SECTOARE CULTURALE ȘI CREATIVE
- TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR
- TURISM

CAPITAL

- FONDURI EUROPENE
- PIAȚA DE CAPITAL
- CAPITAL AUTOHTON ȘI ISD

FACILITATORI

Infrastructura de transport

Debirocratizare

Cadastru

Eficiența energetică

1) Pornindu-se de la strategiile sectoriale ale ministerelor, s-au identificat în cadrul fiecărui domeniu strategic, acele obiective care servesc cel mai bine scopului creșterii PIB potențial, cu bugete rezonabile și cu o coloratură ideologică cât mai redusă. Au rezultat, într-o primă fază, 41 de astfel de obiective. Fiecare obiectiv a fost defalcat în măsuri concrete, cu termene, responsabili instituționali și cu estimare de buget. Au rezultat 90 de măsuri cu un buget inițial total estimat la 16,9 miliarde euro (circa 10,5% din PIB) cumulat pe perioada 2016-2020. Din cele 10,5% din PIB necesare, circa două treimi se găseau deja în bugetele ministerelor, impunându-se doar o prioritizare corespunzătoare a acestora. Pentru restul de o treime erau necesare eforturi fiscale adiționale. Suplimentele de buget estimate pentru anumite domenii (de exemplu, Infrastructura, Eficiența energetică, Natalitate) erau semnificativ mai mari decât cele necesare altor domenii (de exemplu Sănătatea) din cauza subfinanțării cronice anterioare a celor dintâia

MODIFICĂRI DE DOMENII STRATEGICE FAȚĂ DE VARIANTA ÎNIȚIALĂ

În contextul economiei cunoașterii și al obiectivelor stabilite prin Strategia 2020, rolul politicii industriale este de a stimula modernizarea profundă și durabilă a tuturor industriilor, prin inovare, tehnologizare și dezvoltarea competențelor. Tendința pe plan internațional este de a trece de la producția automatizată, specifică ultimelor decenii, la conceptul de **Industrie 4.0**, adică la o industrie bazată pe digitalizare în toate etapele lanțului valoric.

România trebuie să abandoneze procesele cu valoare adăugată redusă, tehnologiile învechite și cu nivel redus al inovării și să adopte o politică industrială inteligentă, care să constituie fundamentul unei dezvoltări economice durabile și incluzive.

Deși s-a avut inițial în vedere elaborarea unei fișe specifice pe industrie, în urma consultărilor a rezultat că problemele acestui sector sunt bine adresate în fișele individuale pe domenii (Cercetare-Dezvoltare, Tehnologia Informației și Comunicației, Sectoare Culturale și Creative, Eficiență Energetică etc.)

De asemenea, ca urmare a adoptării a noii legi a achizițiilor publice, s-a ajuns la concluzia că nu mai este necesară o fișă separată dedicată acestui domeniu.

În urma consultărilor, și având în vedere potențialul semnificativ pe care sectorul Turism îl are, acesta a fost inclus ca un domeniu specific în categoria productivitate.

Majoritatea participanților la consultări au ridicat problema lipsei recomandărilor *ex ante* din partea instituțiilor de control, ceea ce în multe cazuri descurajează deciziile de utilizare a fondurilor publice.

IMPACTUL FINANCIAR BUGETAR

În final, cele 16 domenii conțin un număr de 44 obiective și 127 măsuri, cumulând un buget total de 18 miliarde euro, conform tabelului de mai jos:

Nr. crt.	Domeniu strategic	Nr. obiective	Nr. măsuri	Buget	
				Milioane lei	Milioane euro
1	Educație	2	8	5991	1331
2.	Sănătate	3	9	4969	1104
3.	Natalitate	2	4	7700	1711
4.	Mobilitatea forței de muncă	3	7	137	30
	Subtotalul Forței de Muncă	10	28	18797	4176
5	Cercetare, Dezvoltare și Inovare	2	4	2082	462
6	Agricultură	3	8	1589	353
7	Sectoare Culturale și Creative	3	9	450	100
8	TIC	3	5	2986	663
9	Turism	4	13	675	150
	Subtotalul Productivitate	15	39	7782	1728
10	Fonduri europene	2	8	1530	340
11	Piața de capital	4	11	3169	704
12	Capital autohton și ISD	4	11	2690	598
	Subtotal Capital	10	30	7389	1642
13	Infrastructura de transport	3	11	37080	8240
14	Cadastru	2	8	200	45
15	Debirocratizare	2	7	1125	250
16	Eficiența energetică	2	4	8770	1949
	Subtotalul Facilitatori	9	30	47175	10484
	Total	44	127	81143	18030

CÂT DE REALISTĂ ESTE, DIN PUNCT DE VEDERE FINANCIAR-BUGETAR, ACEASTĂ STRATEGIE

Bugetul necesar pentru implementarea în totalitate a acestei strategii, de 18 miliarde euro, reprezintă circa 10,7% din PIB aferent anului 2016, dar numai aproximativ 10% din PIB mediu aferent perioadei 2016-2020.

Aproximativ două treimi din această sumă se află deja în bugetele ministerelor și trebuie doar repriorizată înspre obiectivele menționate. Pentru celelalte aproximativ 6 miliarde euro necesare, ar trebui menționat că:

- ✓ între 2016 și 2020 PIB va crește cu aproximativ 40 miliarde euro (într-o estimare realist-conservatoare);
- ✓ întrucât bugetul consolidat reprezintă circa o treime din PIB anual, rezultă că în perioada respectivă resursele bugetare vor crește cu circa 13 miliarde euro.

Din cele de mai sus rezultă că resursele bugetare necesare pot fi obținute **fără o creștere a fiscalității**, numai pe baza creșterii economice, dar cu îndeplinirea simultană a trei condiții:

- ✓ să nu mai scadă impozitele și taxele;
- ✓ indexările salariale să nu depășească ritmul de creștere al PIB;
- ✓ indexările pensiilor să păstreze algoritmul actual (subunitar față de salarii).

UN DOCUMENT PENTRU ORICE PLATFORMĂ POLITICĂ

Pe întreaga durată a exercițiului, echipa de proiect a avut în vedere asigurarea neutralității politice a documentului, acesta fiind și unul dintre motivele pentru care s-a optat pentru derularea dezbaterii publice sub autoritatea Academiei Române. Unul dintre scopurile explicit urmărite a fost capacitatea proiectului de a genera consens, trăsătură cu atât mai importantă în contextul unui an electoral precum 2016.

Întrucât obiectivele și măsurile cuprinse în document se bucură de un larg sprijin social, este de apreciat faptul că beneficiile politice ale implementării lor exced cu mult costurile politice. Dacă acestea din urmă afectează anumite grupuri de interese minoritare, în schimb, beneficiile reformelor structurale menționate au un impact pozitiv pentru marea majoritate a celor 20 de milioane de români.

SCURTĂ DESCRIERE A DOMENIILOR STRATEGICE

Ordinea prezentării domeniilor strategice cuprinse în proiectul „România competitivă” ilustrează logica priorității implementării acestora. Ea diferă de cea din tabelul aflat în secțiunea anterioară, care respectă logica factorilor de producție componenți ai PIB potențial.

FONDURILE EUROPENE constituie una dintre sursele principale pentru finanțarea majorității proiectelor structurale publice, iar înlăturarea cauzelor care blochează utilizarea acestor fonduri este esențială.

Principalele bariere în accesarea fondurilor structurale sunt neadecvarea administrației centrale și locale la noua schemă de accesare a fondurilor UE (lipsa capacității administrative capabilă să genereze, să implementeze și să monitorizeze proiecte mature, finanțabile din FESI), respectiv complexitatea procedurilor de proiect.

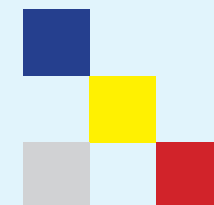
Două obiective, operaționalizate prin măsurile cuprinse în fișa domeniului, ar putea contribui la înlăturarea acestor bariere, până în anul 2020. Primul se referă la consolidarea capacității de elaborare, evaluare și monitorizare a politicilor publice la nivelul administrației publice în vederea dezvoltării, implementării și monitorizării unui pachet de proiecte mature, care să corespundă priorităților strategice stabilite prin politicile publice și în linie cu orientările UE. Al doilea obiectiv are în vedere simplificarea procesului și a procedurilor de depunere și implementare a proiectelor finanțate din FESI.

Bugetul estimat al măsurilor prevăzute pentru atingerea celor două obiective este de *1.530 milioane lei (340 milioane euro)*, până în anul 2020.

DEBIROCRATIZAREA. Modificările structurale la nivelul economiei, necesare unei creșteri economice sustenabile, sunt dependente de scăderea atât a costului pe care birocrăția îl impune cetățenilor, cât și a poverii administrative asupra mediului de afaceri, care sunt evaluate împreună la circa 6.000 milioane de euro.

Reducerea costului și poverii administrative poate fi realizată prin simplificarea procedurilor administrative. Două obiective pot contribui la acest proces de simplificare. Primul privește debirocratizarea continuă și rapidă a tuturor instituțiilor publice, în timp ce al doilea țintește reducerea costurilor totale impuse mediului de afaceri prin taxe administrative.

Necesarul de fonduri pentru implementarea măsurilor care pot duce la atingerea celor două obiective, se ridică la *1.125 milioane lei (250 milioane euro)*, până în anul 2020.

SĂNĂTATEA. Creșterea sustenabilă a economiei este rezultanta directă a calității resurselor umane, influențată, în primul rând, de starea de sănătate a populației.

Creșterea gradului de ocupare a populației active devine posibilă, pe de-o parte, prin urmărirea a două obiective. Primul are în vedere scăderea ponderii deceselor cauzate de boli ale aparatului circulator la 55 la sută din totalul deceselor, până în anul 2020. Al doilea obiectiv se referă la diminuarea, până în anul 2020, a numărului anilor potențiali de viață pierduți din cauza deceselor premature cauzate de bolile cerebro-vasculare.

Fondurile necesare pentru implementarea măsurilor necesare atingerii acestor două obiective până în anul 2020 se ridică la *3869 milioane lei (860 milioane euro)*.

NATALITATEA. Pe de altă parte, gradul de ocupare a populației crește în funcție directă de volumul de resurse umane. Acesta este, la rândul său, rezultanta, printre altele, a natalității și a încurajării migrației (fie internă, fie de întoarcere, ori a celei din țări străine).

Natalitatea poate fi încurajată prin urmărirea a trei obiective. Primul are în vedere reducerea ratei mortalității infantile la 6,5 la mie, până în anul 2020. Al doilea se referă la prelungirea de la 1 la 2 ani a perioadei concediului de maternitate, remunerat cu 85% din media veniturilor realizate în ultimele 12 luni precedente, măsură capabilă să conducă, până în anul 2020, la creșterea ratei totale a fertilității la 1,8. Al treilea obiectiv prevede creșterea numărului de grădinițe cu program prelungit și stimularea angajatorilor în vederea înființării de grădinițe/creșe pentru copiii salariaților.

Fondurile necesare operaționalizării acestor trei obiective sunt estimate la *8.800 milioane lei (1.955 milioane euro)*, până în anul 2020 ²⁾.

MOBILITATEA FORȚEI DE MUNCĂ. Încurajarea migrației, din cele trei surse menționate mai sus, este posibilă prin intermediul următoarelor trei obiective. În primul rând, ar trebui urmărită promovarea migrației de întoarcere a românilor din diaspora. În al doilea rând, trebuie dezvoltate programe pentru susținerea antreprenoriatului în România, destinate românilor din diaspora. În sfârșit, trebuie flexibilizat procesul de admitere pentru cetățenii din țări străine, în vederea atragerii de personal înalt calificat.

Bugetul estimat, până în anul 2020, pentru îndeplinirea măsurilor necesare operaționalizării acestor obiective se ridică la *137 milioane lei (30 milioane euro)*.

EDUCAȚIA. Resursa umană este influențată de nivelul de educație al populației. Principalul obiectiv, a cărui realizare duce la creșterea contribuției forței de muncă la PIB-ul potențial, îl constituie scăderea analfabetismului funcțional, astfel încât 80 la sută din elevi să se situeze peste nivelul 2, corespunzător evaluării PISA, în anul 2020.

Celălalt obiectiv, care permite sporirea contribuției forței de muncă la PIB-ul potențial, este extinderea cu 10 la sută a proporției tinerilor înscriși în învățământul dual/profesional, până în anul 2020, urmând să fie încurajată această formă de educație.

Costurile generate de aplicarea măsurilor necesare pentru atingerea acestor două obiective până în anul 2020 se ridică la aproximativ *5.991 milioane lei (1.331 milioane euro)*.

CADASTRUL. Un salt rapid al productivității totale a factorilor de producție din România, care s-ar resimți direct și imediat în avansul PIB-ului potențial și al creșterii economice, ar fi posibil prin mobilizarea resurselor din **agricultură** și prin **facilitarea transporturilor**. Atât creșterea productivității din agricultură cât și construcția de autostrăzi și căi ferate sunt dependente de completarea rapidă și corectă a registrului public al proprietăților imobiliare din România.

²⁾ Neconcordanța cu sumele menționate în tabelul din partea introductivă se explică prin mutarea obiectivului reducerea ratei mortalității infantile la 6,5 la mie până în anul 2020 de la Sănătate la Natalitate.

Atingerea a două obiective în domeniul cadastrului ar permite progrese semnificative în domeniile menționate anterior. Primul se referă la scăderea perioadei necesare finalizării unui contract de cadastru pentru un UAT, de la 76 de săptămâni la 50 de săptămâni. Al doilea are în vedere finalizarea cadastrului pentru UAT-urile aflate pe traseul priorităților de construcție autostrăzi, până la sfârșitul anului 2018.

Punerea în practică a măsurilor necesare pentru realizarea obiectivelor din domeniul cadastrului necesită un buget de *200 milioane lei (45 milioane euro)* până în anul 2020.

INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT. În cazul construcției de infrastructură rutieră și căi ferate, principala problemă care întârzie dezvoltarea rețelei, comparativ cu necesitățile regionale, este discrepanța între bugetul necesar și fondurile efectiv disponibile. Costurile pentru completarea rețelei de autostrăzi care să conecteze strategic atât provinciile istorice între ele, cât și România de restul Uniunii Europene se ridică la aproximativ 16 miliarde de euro, în timp ce fondurile structurale alocate pentru infrastructura rutieră în perioada 2014–2020 sunt de doar 4 miliarde euro. Pe lângă necesarul de noi construcții, aproximativ 40% din rețeaua existentă necesită lucrări de reabilitare și modernizare, ceea ce implică cheltuieli suplimentare.

Pentru rezolvarea acestei probleme ar trebui urmărite trei obiective, două dintre ele fiind dedicate infrastructurii rutiere. Astfel, în ceea ce privește construcția de autostrăzi se impun următoarele: (i) selectarea proiectelor cheie de infrastructură rutieră; (ii) îmbunătățirea cadrului instituțional pentru implementarea proiectelor.

În ceea ce privește infrastructura de căi ferate, este necesară finalizarea lucrărilor pe cele două coridoare europene (Coridorul IV Pan-European și Coridorul Rin-Dunăre). Bugetul necesar este de 5.200 milioane euro, din care 3.100 milioane euro reprezintă bugetul deja alocat, iar diferența de 2.100 milioane euro reprezintă necesarul de finanțare.

Bugetul necesar îndeplinirii măsurilor prevăzute, până în anul 2020, pentru aceste obiective se ridică la *37.080 milioane lei (8.240 milioane euro)*.

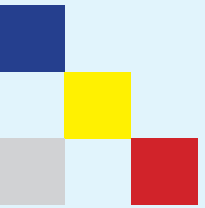
AGRICULTURA. În cazul agriculturii, una din principalele piedici în calea creșterii contribuției sectorului la PIB-ul potențial este reticența fermierilor români de a intra în structuri asociative cu scop lucrativ. Se are în vedere, cu prioritate, stimularea asocierii fermierilor pentru a le facilita în acest mod accesul la sistemele de irigații, în condițiile în care schimbările de climă afectează grav recoltele în jumătatea de sud a țării.

În consecință, este necesară urmărirea a două obiective care ar putea îmbunătăți semnificativ situația. Primul se referă la creșterea la 12 la sută a ponderii fermierilor mici și mijlocii incluși în structuri asociative cu scop lucrativ, până în 2020. Al doilea obiectiv are în vedere reabilitarea și modernizarea infrastructurii principale de irigații, care să asigure, până în anul 2020, o suprafață irigată suplimentară de circa 250.000 ha și adoptarea de măsuri pentru gestionarea riscurilor din agricultură ca urmare a schimbărilor climatice.

Costul estimat al implementării măsurilor necesare pentru atingerea celor două obiective se cifrează la *1.516 milioane lei (337 milioane euro)*, până în anul 2020.³⁾

EFICIENȚA ENERGETICĂ. Trecerea la un nivel superior a PIB-ului potențial este grevată de utilizarea ineficientă a resurselor energetice. România a consumat în anul 2015 de circa 1,8 ori mai multă energie primară pe unitatea de produs intern brut decât media UE. Stimularea economisirii energiei trebuie să se orienteze spre sectoarele cu cel mai mare potențial de reducere a consumului final de energie.

³⁾ Neconcordanța cu sumele menționate în tabelul din partea introductivă se explică prin mutarea obiectivului revigorarea învățământului agricol și consultanței agricole de la Agricultură la domeniul Educație.

Creșterea eficienței energetice poate fi atinsă prin îndeplinirea a două obiective, până în anul 2020. Primul urmărește creșterea eficienței energetice în sectorul rezidențial prin reducerea consumului cu circa 0,35 milioane tep anual. Al doilea țintește reducerea consumului anual cu circa 0,1 milioane tep în sectorul industrial.

Bugetul necesar, până în anul 2020, implementării măsurilor aplicabile pentru îndeplinirea celor două obiective este estimat la *8.770 milioane lei (1.949 milioane euro)*.

CAPITAL AUTOHTON ȘI ISD. Dezvoltarea inovației, cercetării și spiritului antreprenorial pot contribui la creșterea eficienței utilizării factorilor de producție. În ceea ce privește **investițiile** și ușurința de a face afaceri, România rămâne în continuare pe locul 37 în lume, potrivit Raportului Băncii Mondiale „Doing Business 2016”, publicat în octombrie 2015, cu un punctaj total de 73,78 (cu doar 0,19 puncte mai mare față de cel din anul anterior). „Deficiențele structurii de guvernanta și mediul de afaceri nefavorabil din România creează un climat de nesiguranță, frânează competitivitatea și reprezintă obstacole în calea investițiilor” consemnează Raportul de Țară întocmit de Comisia Europeană în luna februarie 2016, menționând totodată că „mediul de afaceri din România s-a îmbunătățit foarte puțin în anul 2015”.

Crearea unor condiții mai favorabile în mediul de afaceri se poate obține prin aplicarea măsurilor subsecvente următoarelor obiective: (i) eficientizarea acordării ajutorului de stat și îmbunătățirea criteriilor de alocare ale acestuia; (ii) încurajarea dezvoltării unor campioni naționali și regionali; (iii) dezvoltarea și operaționalizarea unor scheme noi de finanțare; (iv) îmbunătățirea relației dintre autoritățile publice și investitori.

Bugetul estimat pentru măsurile care pot contribui la realizarea acestor obiective până în anul 2020 este de *2.690 milioane lei (598 milioane euro)*.

PIAȚA DE CAPITAL. În momentul de față, piața de capital din România este încă într-o fază incipientă de dezvoltare (caracterizată de capitalizare și lichiditate scăzută, ceea ce o încadrează în categoria ‘frontier markets’), asigurând o parte nesemnificativă din necesarul de finanțare al companiilor locale. Principalele motive ale acestei stări de fapt sunt interesul scăzut al investitorilor instituționali / internaționali, determinat de lichiditatea scăzută, oferta limitată de IPOs/SPOs, și reticența din partea investitorilor generată de transparența scăzută a emitenților.

Principalele cauze care, prin îndeplinirea până în anul 2020, ar putea contribui la încadrarea pieței de capital de la București într-o categorie superioară a interesului investitorilor sunt următoarele: (i) susținerea pieței locale de capital în direcția dezvoltării capitalului autohton; (ii) dezvoltarea sistemului de pensii private prin largirea orizontului investițional, care să permită fondurilor participarea la finanțarea și dezvoltarea proiectelor de infrastructură, private equity și real estate; (iii) continuarea programului de listări ale companiilor de stat la BVB; (iv) simplificarea procedurilor de înregistrare fiscală pentru investitorii străini care sunt interesați de tranzacționarea pe piața de capital românească.

Bugetul necesar măsurilor aplicabile pentru îndeplinirea obiectivelor până în anul 2020 este estimat la *3.169 milioane lei (704 milioane euro)*.

CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVARE. Atragerea cercetării și inovării în activitatea economică este frânată de subfinanțarea cronică a sectorului cercetare-dezvoltare și inovare (CD&I). Stimularea cercetării pentru eco-inovare și tehnologii curate este esențială pentru a produce tehnologii competitive, adaptate la provocările de mediu și schimbări climatice cu care și România se confruntă din ce în ce mai pregnant.

Coordonarea resurselor pentru atingerea a două obiective ar permite stimularea CD&I. Primul obiectiv se referă la concentrarea investițiilor în infrastructuri prioritare la nivelul UE și integrarea acestora în proiectul de dezvoltare regională “ELI – Laser Valley”. Al doilea are în vedere crearea unui mediu stimulat pentru inițiativa mediului privat prin finanțare adecvată și predictibilă a activităților CD&I orientate pe specializarea inteligentă.

Costul pe care îl incumbă măsurile necesare pentru realizarea acestor două obiective va atinge cifra de *2082 milioane lei (462 milioane euro)* până în anul 2020.

TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR. Impactul progresului tehnologic asupra economiei României trebuie înțeles dincolo de simpla contribuție pe care sectorul TIC o aduce direct în PIB-ul României, prin influența tehnologiei informației la nivelul întregii economii. Sectorul TIC și-a confirmat potențialul de a contribui în mod real la economia locală, generând valoare adăugată de patru ori mai mare decât media pe economie. Cu toate că se înregistrează progrese, se mențin în continuare decalaje semnificative față de media UE în ceea ce privește: (i) utilizarea serviciilor de e-guvernare; (ii) utilizarea generală a internetului și alfabetizarea digitală; (iii) creșterea încrederii cetățenilor/întreprinderilor în utilizarea comerțului electronic; (iv) integrarea soluțiilor TIC în domenii precum educația, sănătatea și cultura.

Materializarea întregului potențial al acestui sector în ceea ce privește creșterea economică, până în anul 2020, depinde de realizarea următoarelor patru obiective: (i) creșterea gradului de utilizare cu regularitate a internetului; (ii) creșterea acoperirii cu infrastructură în bandă largă de mare viteză, cu acoperirea “petelor albe” – 700 localități (proiectul Ro-NET); (iii) creșterea contribuției sectorului TIC până la 5% din PIB în 2023.

Punerea în practică a măsurilor necesare pentru realizarea obiectivelor din acest domeniu necesită un buget de *2986 milioane lei (663 milioane euro)* până în anul 2020.

SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE. Valoarea adăugată brută realizată de sectoarele culturale și creative (SCC) din România a avut o evoluție pozitivă, cu o creștere majoră a contribuției în PIB, de la 2 la sută în 2009 la un nivel considerabil, de 6,5 la sută, în 2013. În ciuda triplării contribuției acestor sectoare la PIB, potențialul economic este în mare parte neexploatat, cel puțin din următoarele motive: (i) cadrul de reglementare deficitar în domeniul proprietății intelectuale; (ii) persistența concepției conform căreia arta și creativitatea nu aparțin zonei de “afaceri”; (iii) lipsa de educație antreprenorială a “actorilor” din SCC, inclusiv a modului în care creativitatea se poate valorifica; (iv) un nivel redus al cererii, cu excepția notabilă a domeniului TIC și Publicitate; (v) lipsa finanțărilor clasice (creditate), cauzată de volatilitatea valorii creației și de o asimetrie a informației între mediul financiar și cel al artei.

Țintirea a trei obiective ar putea conduce la creșterea ponderii acestui sector spre 10 la sută din PIB în anul 2020. Primul obiectiv se referă la asigurarea cadrului instituțional necesar susținerii SCC. Al doilea are în vedere optimizarea și facilitarea accesului la finanțare pentru SCC. În sfârșit, al treilea prevede susținerea SCC prin programe specifice.

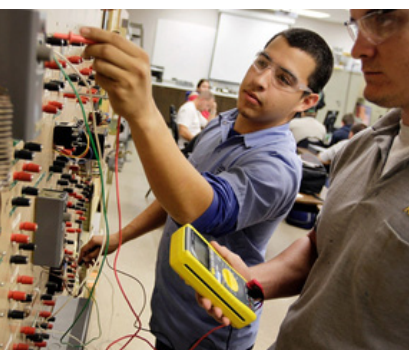
Bugetul estimat pentru îndeplinirea măsurilor necesare operaționalizării acestor obiective se ridică la *450 milioane lei (100 milioane euro)* până în anul 2020.

TURISMUL. Una dintre activitățile economice care poate contribui la creșterea PIB-ului potențial și care, în același timp, facilitează menținerea echilibrului macroeconomic în relațiile externe, este turismul. Contribuția sectorului la valoarea adăugată este astăzi sub potențial, însă și din motive de tehnică statistică. Importanța acestei activități pentru echilibrele macroeconomice ar trebui să determine interesul politicilor publice pentru obținerea unei balanțe excendante a încasărilor pentru turism și călătorii ale României până în anul 2020.

Țintirea următoarelor patru obiective ar permite atingerea parțială a potențialului turismului: (i) creșterea nivelului de educație și formare profesională a resursei umane din industria ospitalității și turismului; (ii) creșterea calității și performanței destinațiilor de turism din România și asigurarea standardelor de calitate a produselor/serviciilor din industria turistică; (iii) creșterea notorietății destinației turistice România, ca destinație turistică de calitate pe piața internațională a turismului; (iv) dezvoltarea sustenabilă a turismului, prin crearea unui cadru legislativ coerent.

Costul pe care îl incumbă măsurile necesare pentru realizarea acestor patru obiective va atinge *675 milioane lei (150 milioane euro)* până în anul 2020.

OAMENI

EDUCAȚIA

STAREA DE FAPT

România se află între țările europene în care efectele situației economice a familiilor au un impact direct asupra participării la educație. În ceea ce privește rata de părăsire timpurie a sistemului de educație, România deține a 3-a cea mai mare rată din UE, decalajul față de media țărilor europene rămânând accentuat, cu un nivel în creștere de 18,1% în 2014, după un trend ușor descrescător în anii anteriori.

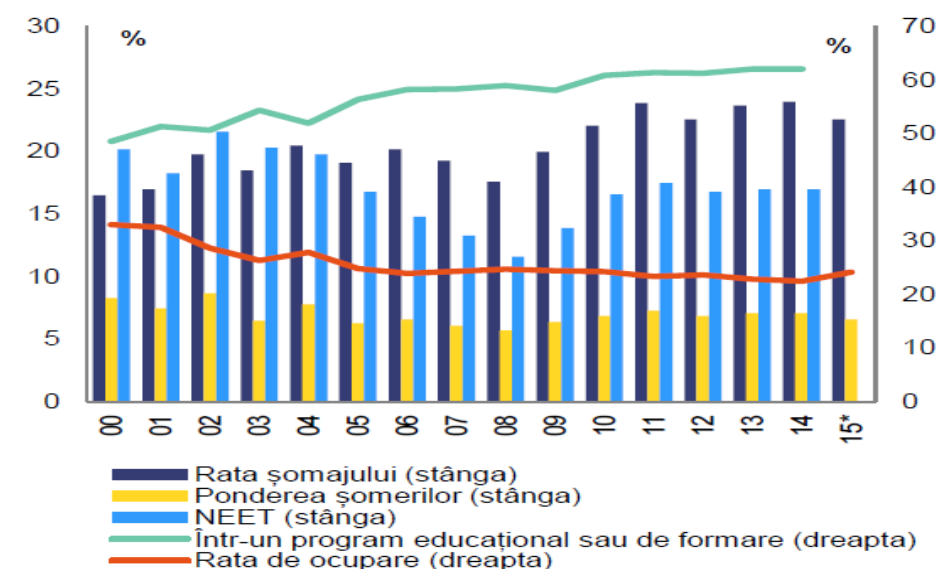
Tinerii cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani, care nu sunt incluși în sistemul de educație sau de formare, reprezintă unul dintre grupurile cele mai expuse riscului de șomaj asociat cu marginalizarea socială (18,1% din total în 2014, comparativ cu 11% media UE).

Problemele identificate pornesc de la lipsa unui cadru metodologic clar de implementare a principiilor pentru: (i) asigurarea calității în domeniul educației și formării profesionale inițiale și continue, inclusiv a învățării la locul de muncă; (ii) evaluarea competențelor profesionale obținute în sistem non-formal și informal și recunoașterea calificărilor dobândite în sistemul național pe piața europeană a muncii; (iii) facilitarea accesului persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, persoanelor din mediul rural și a persoanelor ce părăsesc timpuriu școala la programe de educație și formare profesională; (iv) încurajarea participării adulților la programe de educație și formare profesională sau recunoașterea calificărilor.

Primul raport al EU High Level Group of Experts on Literacy arată că sistemul educațional românesc are probleme serioase în ceea ce privește alfabetizarea funcțională și multiplă, elevii români situându-se pe locul 49 din 65 la testarea PISA din 2009, la secțiunea *lectura și înțelegerea textului*. La secțiunea *matematică* și la științe, România s-a situat pe locul 47. La nivelul Europei, după România se mai află doar Albania.

Surse: Raport de evaluare al Institutului de Științe ale Educației, 2015, p.55; „Strategia privind reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii”, 2015; Comisia Europeană, Education and Training Monitor Report, 2015, p. 2; Planul Național de Reformă, 2015; Eu High Level group of Experts on Literacy Final Report, September 2010

OBIECTIVUL 1. Creșterea cu 10 la sută până în anul 2020 a ponderii elevilor cuprinși în învățământul profesional și tehnic

Sursa: Comisia Europeană „Raportul de țară al României pentru 2016, inclusiv un bilanț aprofundat privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice”, 26 februarie 2016, p. 59, pe baza datelor EUROSTAT, 2015

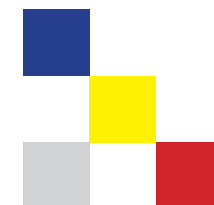
Figura 1: Tineri înscriși/neînscriși într-un program educațional sau de formare și neîncadrați profesional (NEET), ocuparea forței de muncă, rata șomajului, ponderea șomerilor în totalul populației

După renunțarea la școlile de arte și meserii în anul 2009, care a afectat în mod special elevii din zonele rurale sau din mediile economice și sociale dezavantajate, începând cu anul 2014 a fost reînființat învățământul profesional cu durata de 3 ani pentru absolvenții clasei a VIII-a. Cu toate acestea, doar aproximativ o treime dintre absolvenții de licee și învățământ profesional au găsit un loc de muncă la un an de la absolvire. (Sursa: Strategia Națională de Învățare pe Tot Parcursul Vieții 2015-2020”, p.18- 19 și Raportul MEN 2013 „ Analiza nevoilor de educație și formare profesională în România”).

MĂSURA 1. Reglementarea și implementarea la scara națională a învățământului profesional dual:

- ✓ Definirea contractului de formare profesională în sistem dual de către MENCS în colaborare cu companiile care finanțează acum acest tip de școală profesională;
- ✓ Adaptarea planului cadru și a curriculumului la nevoile pieței forței de muncă, în colaborare cu mediul privat cu accent pe partea practică;
- ✓ Asigurarea, de către MENCS, a coordonării între operatorii economici și unitățile de învățământ de stat.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 2. Îmbunătățirea relevanței învățământului terțiar non universitar (postliceal) pentru piața muncii prin:

- ✓ Elaborarea/revizuirea fundamentelor curriculumului actual din învățământul postliceal: calificări, standarde de pregătire profesională, planuri de învățământ, programe școlare, auxiliare curriculare, din perspectiva relevanței acestora pentru piața muncii, preponderent pentru economia verde și dezvoltarea sectoarelor prioritare la nivel național
- ✓ Formarea autorilor de curriculum pentru calificări din învățământul postliceal în parteneriat cu reprezentanți ai operatorilor economici interesați.

Buget: Se are în vedere revizuirea a aprox. 200 de calificări, iar bugetul estimativ este de cca. **6 milioane lei** (echivalent **1,33 milioane euro**).

MĂSURA 3. Operaționalizarea „Strategiei educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014 -2020”

Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii prin:

- ✓ Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor/calificărilor, a curriculumului și a auxiliarelor curriculare, pe nivelurile de calificare stabilite prin Cadrul Național al Calificărilor, prin: (a) operaționalizarea Registrului Național al Calificărilor, (b) corelarea metodologiilor de elaborare a tuturor calificărilor obținute, indiferent de ruta de profesionalizare, în termeni de rezultate ale învățării, (c) dezvoltarea și operaționalizarea cadrului de reglementare și implementare al sistemului european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET), (d) elaborarea/actualizarea standardelor ocupaționale/standardelor de pregătire profesională și curricula din perspectiva relevanței acestora pentru piața muncii, preponderent pentru economia verde și dezvoltarea sectoarelor prioritare la nivel național, (e) revizuirea periodică a metodologiilor de elaborare a instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, (f) elaborarea și asigurarea accesului furnizorilor de formare profesională la auxiliare curriculare pentru toate calificările (manuale, ghiduri, platforme de învățare on line) etc.
- ✓ Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de educație și formare la nevoile și tendințele pieței muncii prin: (a) elaborarea și revizuirea periodică a documentelor de planificare a nevoii de formare la nivel național, regional, local și al furnizorului de formare, (b) elaborarea și gestionarea bazelor de date necesare planificării strategice a ofertei de formare profesională, în concordanță cu nevoile pieței muncii.
- ✓ Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare prin: (a) crearea unui mecanism național de monitorizare pe cale administrativă a inserției profesionale a absolvenților programelor de formare, (b) revizuirea Metodologiei pentru monitorizarea inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic, în concordanță cu modificările aduse Legii educației naționale și mutarea centrului de greutate al investigației pe aspectele privind deficitul de competențe, (c) realizarea sistematică a monitorizării absolvenților programelor de formare pe cale administrativă și prin anchete la nivel național.

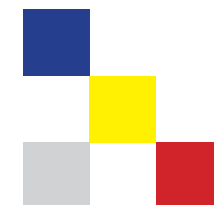
- ✓ Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională prin: (a) elaborarea și operaționalizarea reglementărilor legislative necesare unui traseu de formare profesională în formarea inițială, cu o componentă semnificativă de învățare la locul de muncă, în parteneriat cu companiile de stat și private; (b) implementarea reglementărilor legislative referitoare la ucenicie; (c) dezvoltarea de structuri de cooperare ale angajatorilor pe domenii de pregătire profesională, care să coordoneze învățarea la locul de muncă pentru domeniul respectiv, la diferite nivele (național/ regional/ local); (d) elaborarea și implementarea unui mecanism de asigurare a calității învățării la locul de muncă; (e) elaborarea metodologiei și a standardelor de acreditare a întreprinderilor, pentru furnizarea componentei programului de formare care vizează învățarea la locul de muncă.
- ✓ Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale prin: (a) elaborarea unui mecanism de finanțare a structurilor de cooperare/parteneriat strategic public-privat și sectorial din formarea profesională (ex. Comitetele Sectoriale, Consorțiile Regionale, Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social); (b) elaborarea unui mecanism de stimulare a angajatorilor implicați în învățarea la locul de muncă, ca parte a programelor de formare inițială; (c) îmbunătățirea sistemului de finanțare pentru asigurarea resurselor necesare formării profesionale inițiale, inclusiv a instruirii practice și a evaluării și certificării rezultatelor învățării; (d) elaborarea și implementarea unor proiecte strategice naționale care să asigure finanțarea instruirii practice a elevilor din învățământul tehnic și profesional.
- ✓ Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională prin: (a) revizuirea cadrului de reglementare a Comitetelor Sectoriale și sprijinirea dezvoltării lor instituționale; (b) revizuirea metodologiilor de organizare și funcționare a structurilor manageriale participative cu rol în planificarea strategică a formării profesionale de la nivel regional (Consorțiile regionale) și județean (Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social); (c) dezvoltarea capacității de management participativ, prin asigurarea asistenței metodologice și a mecanismelor de coordonare a structurilor de cooperare strategică de la nivel național, regional și județean, cu accent pentru Consorțiile Regionale și Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatelor Sociale, în vederea îndeplinirii rolurilor ce le revin; (d) crearea și furnizarea de programe de dezvoltare profesională continuă a specialităților comitetelor sectoriale, care să vizeze: *utilizarea Standardelor ocupaționale, Standardelor de pregătire profesională și Curriculumului; *dezvoltarea competențelor profesionale prin învățare la locul de muncă în companii; *asigurarea calității.

Buget: **cca 1500 milioane lei** (echivalent **333 milioane euro**) - finanțarea menționată se realizează de către fiecare instituție publică implicată, prin absorbția fondurilor europene nerambursabile și asumarea resurselor financiare necesare pentru cofinanțarea proiectelor, precum și în limita fondurilor aprobate anual în bugetul instituțiilor publice implicate; pentru o parte din acțiuni au fost utilizate costuri estimative).

MĂSURA 4. Creșterea atractivității, calității și relevanței învățământului profesional și tehnic, inclusiv prin extinderea oportunităților de învățare la locul de muncă.

- ✓ reforma curriculară a învățământului profesional și tehnic;
- ✓ formarea cadrelor didactice.

Buget: **1.332 milioane lei** (echivalent **296 milioane euro**)

MĂSURA 5. Reintegrarea în sistemul educațional a persoanelor care au părăsit timpuriu școala.

- ✓ sprijinirea persoanelor care părăsesc timpuriu școala, prin asigurarea accesului și participării la Programul “A doua șansă”;
- ✓ îmbunătățirea calității Programului “A doua șansă”.

Buget: **301 milioane lei** (echivalent **67 milioane euro**)

Buget total obiectivul 1: 3.139 milioane lei (echivalent **698 milioane euro**).

OBIECTIVUL 2. Scăderea încât 80% din elevi să se situeze peste nivelul 2 corespunzător evaluării PISA

MĂSURA 1. Creșterea accesului la educație timpurie și îngrijire a copiilor

- ✓ întărirea și consolidarea extinderii cu succes a educației timpurii a copiilor;
- ✓ finalizarea învățământului preșcolar (3-6 ani);
- ✓ inițierea unei extinderi rapide a furnizării de servicii de ÎETC pentru copiii sub 3 ani (îndeosebi pentru copiii cu vârste cuprinse între 2-3ani).

Buget: **832 milioane Lei** (echivalent **185 milioane euro**).

MĂSURA 2. Asigurarea unui învățământ primar și gimnazial de calitate pentru toți copiii

- ✓ dezvoltarea alfabetizării funcționale;
- ✓ consolidarea formării cadrelor didactice.

Buget: **688 milioane lei** (echivalent **153 milioane euro**).

MĂSURA 3. Finalizarea învățământului obligatoriu de către toți copiii

- ✓ dezvoltarea sistemelor de avertizare și de intervenție timpurie pentru a identifica elevii aflați în situații de risc de a abandona școala;
- ✓ consolidarea și extinderea măsurilor de prevenire și remediere, inclusiv a programului “Școală după școală”.

Buget: **1.332 milioane lei** (echivalent **296 milioane euro**)

Buget total obiectivul 2: 2.852 milioane lei (echivalent **634 milioane euro**).

BUGET TOTAL: Aproximativ **5.991 milioane lei** (echivalent **1.331 milioane Euro**), dacă toate fondurile europene sunt integral utilizate și nu se aplică penalități sau infringement.

RESPONSABILI: MENCS, ca entitate instituțională de sine stătătoare, și MENCS în parteneriat cu toate instituțiile (inclusiv universități, institute de cercetare, fundații, ONG-uri) cu care derulează programe finanțate prin fonduri structurale europene și prin fonduri ale Băncii Mondiale.

SĂNĂTATEA

STAREA DE FAPT

În anul 2015 populația României a scăzut cu 1.520 de persoane ca urmare a decesului copiilor născuți vii, cu vârsta sub un an. Riscul de deces este mai mare în mediul rural, iar decesele au loc mai mult în prima lună de viață și, în general, la domiciliu, fără asistență medicală.

În anul 2014, România a pierdut 148.977 de persoane ca urmare a deceselor cauzate de bolile aparatului circulator. Pentru populația României „cei mai mulți ani potențiali de viață pierduți sunt cauzati de decesele premature determinate de bolile cerebro-vasculare, cardiacă ischemică și ciroză hepatică”.

Există o preferință a populației pentru accesarea serviciilor de sănătate direct în spital, în detrimentul accesării serviciilor furnizate în comunitate (asistența medicală comunitară, primară și în ambulatoriul de specialitate).⁴⁾

În anul 2014 Guvernul României a aprobat, prin Hotărârea nr. 1028 Strategia Națională de Sănătate 2014-2020 “Sănătate pentru Prosperitate”, un document exhaustiv care prevede schimbări la toate nivelurile de îngrijire, de la prevenție și îngrijiri primare, la servicii spitalicești și de reabilitare. Strategia “Sănătate pentru Prosperitate” este un document cadru realizat cu sprijinul a numeroși parteneri tehnici ai Ministerului Sănătății și cu consultarea a numeroase organizații din alte sectoare, inclusiv asociațiile de pacienți.

Strategia Națională de Sănătate 2014-2020 are la bază strategiile sectoriale dezvoltate anterior, având o abordare integrată a sistemului de sănătate. Totodată, Strategia Națională de Sănătate 2014-2020 este realizată în linia direcțiilor strategice formulate în “Strategia Europa 2020” (Health 2020) a Organizației Mondiale a Sănătății Regiunea Europa și se încadrează în cele 7 inițiative emblematice ale Uniunii Europene.⁵⁾

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

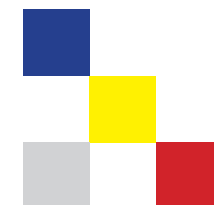
OBIECTIVUL 1. Reducerea până în anul 2020 a ratei mortalității infantile la 6.5 la mie

Tabelul 1. Rata mortalității infantile în România

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
11,9	10,9	10,1	9,8	9,4	9,0	8,5	8,8	7,5

⁴⁾ Strategia Națională de Sănătate 2014-2020 “Sănătate pentru Prosperitate”

⁵⁾ Raport anual privind stadiul implementării Strategiei Naționale de Sănătate 2014-2020 pentru anul 2015.

OBIECTIVUL 2. Scăderea până în anul 2020 a ponderii deceselor cauzate de boli ale aparatului circulator la 55 la sută din totalul deceselor

Tabelul 2. Proportia deceselor cauzate de boli ale aparatului circulator (% din total decese)

2012	2013	2014
60,4	59,6	58,8

MĂSURA 1. Îmbunătățirea stării de sănătate și nutriție a mamei și copilului și reducerea riscului de deces matern și infantil:

- ✓ Asigurarea accesului la diagnostic precoce și monitorizare adecvată prin intermediul serviciilor de asistență medicală comunitară, primară și ambulatorie, inclusiv prin serviciile acordate de moașe;
- ✓ Asigurarea accesului la măsuri profilactice prin creșterea numărului de copii care beneficiază de administrarea profilactică de vitamina D și preparate de fier conform ghidurilor;
- ✓ Asigurarea accesului la maternități active în cadrul inițiativei „Spitalul prieten al copilului”;
- ✓ Creșterea gradului de informare a întregii populații, precum și țintirea familiilor și copiilor cu risc crescut prin consilierea gravidelor privind alăptarea și factorii de risc de deces matern și infantil;
- ✓ Îmbunătățirea cadrului metodologic și creșterea capacității tehnice a furnizorilor de servicii prin actualizarea și întocmirea ghidurilor clinice pentru gravidă și copil, respectiv a ghidurilor de evaluare a dezvoltării fizice și a stării de sănătate a copiilor;
- ✓ Îmbunătățirea cadrului metodologic și monitorizarea activității instituțiilor responsabile pentru asigurarea stării de sănătate și nutriție a mamei și copilului și reducerea riscului de deces matern și infantil.

Buget (prevăzut în Strategia 2014-2020): **742,5 milioane lei** (echivalent **165 milioane euro**)

MĂSURA 2. Reducerea numărului de sarcini nedorite, în special în rândul minorelor, a incidenței avortului la cerere și a ratei mortalității materne prin avort:

- ✓ Creșterea capacității de planificare a programului, de previzionare a necesarului și monitorizarea distribuției și utilizării de produse și dispozitive contraceptive gratuite;
- ✓ Asigurarea accesului persoanelor eligibile la produse și dispozitive contraceptive gratuite și la programe de educație pentru sănătatea reproducerii, inclusiv în școală;
- ✓ Creșterea acoperirii teritoriale cu furnizori de servicii integrate de planificare familială/sănătatea reproducerii;
- ✓ Creșterea gradului de conștientizare și informare a populației privind opțiunile reproductive, posibilitățile de acces la servicii integrate de sănătatea reproducerii/planificare familială.

Buget (prevăzut în Strategia 2014-2020): **357,1 milioane lei** (echivalent **79 milioane euro**)

Buget total obiectivul 1: 1.100 milioane lei (echivalent **244 milioane euro**)

Observații: România ar trebui să tindă pe termen lung spre media UE27 (4 la mie) pentru indicatorul privind rata mortalității infantile.

MĂSURA 1. Creșterea eficacității și rolului promovării sănătății în reducerea poverii bolii asupra populației:

- ✓ Creșterea rolului și capacității liniei întâi de servicii medicale în informare și consiliere prin formarea de personal (medici, asistenți);
- ✓ Creșterea capacității rețelei de promovare a sănătății, prin elaborarea unui plan multianual privind promovarea unui stil de viață sănătos, care să includă atât implicarea personalului medical, cât și a altor instituții (media, ONG-uri etc.);
- ✓ Creșterea gradului de informare, conștientizare și responsabilizare a populației.

Buget (prevăzut în Strategia 2014-2020): **310,2 milioane lei** (echivalent **69 milioane euro**)

MĂSURA 2. Dezvoltarea serviciilor de asistență comunitară, integrate și comprehensive, destinate în principal populației din mediul rural și grupurilor vulnerabile, inclusiv populația de etnie Rroma:

- ✓ Organizarea de centre comunitare model și extinderea rețelei de servicii (construirea sau reabilitarea de centre, instruirea de asistenți medicali pentru aceste centre);
- ✓ Dezvoltarea capacității instituționale și tehnice a furnizorilor de servicii comunitare (elaborarea de ghiduri, standarde și protocoale; formarea și certificarea asistenților și medicilor de familie);
- ✓ Asigurarea unui cadru instituțional și legislativ favorabil pentru dezvoltarea serviciilor de asistență comunitară.

Buget (prevăzut în Strategia 2014-2020): **353,1 milioane lei** (echivalent **78 milioane Euro**).

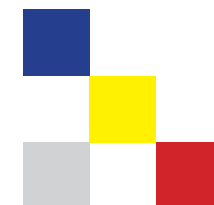
MĂSURA 3. Consolidarea serviciilor ambulatorii de specialitate pentru creșterea ponderii afecțiunilor rezolvate în ambulatorul de specialitate și reducerea poverii generată de spitalizare continuă:

- ✓ Dezvoltarea rețelei de ambulatorii de specialitate (asistență ambulatorie de specialitate, specialități paraclinice, servicii de imagistică, laborator, explorări) prin reabilitare și/sau echipare;
- ✓ Creșterea capacității personalului medical de a furniza servicii ambulatorii de specialitate în regim integrat, prin formarea personalului în conformitate cu ghidurile de practică și protocoalele clinice.

Buget (prevăzut în Strategia 2014-2020): **605,2 milioane lei** (echivalent **134 milioane euro**)

Observații: România ar trebui să tindă pe termen lung spre media UE28 (38 la sută) pentru acest indicator.

Total buget obiectivul 2: 1.268 milioane lei (echivalent **281 milioane euro**) .

OBIECTIVUL 3. Menținerea numărului anilor potențiali de viață care se pierd din cauza deceselor premature cauzate de bolile cerebro-vasculare

Tabelul 3. Ani potențiali de viață pierduți pe cauze de deces și sex în 2010 (/1000 persoane)

Cauză deces	Femei	Bărbați
Boala cardiacă ischemică	39,4	57,3
Accident vascular cerebral	39,5	42,3

MĂSURA 1. Îmbunătățirea accesului populației la servicii de urgență, prin consolidarea sistemului integrat de urgență și continuarea dezvoltării acestuia:

- ✓ Funcționarea asistenței medicale de urgență în regim integrat, cu creșterea capacității de intervenție prin: creșterea numărului de autosalvări disponibile, reabilitarea / modernizarea unităților de primire și creșterea numărului de dispecerate integrate;
- ✓ Diversificarea competențelor personalului medical, paramedical și operativ implicat în asistența de urgență, prin creșterea numerică a personalului care participă la programele de formare continuă în domeniul medicinei de urgență.

Buget (prevăzut în Strategia 2014-2020): **1.908,2 milioane lei** (echivalent **424 milioane euro**)

MĂSURA 2. Creșterea accesului la servicii de calitate de reabilitare, paliative și de îngrijiri pe termen lung, adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității:

- ✓ Dezvoltarea unui plan național pe termen mediu și lung privind asistența medicală de reabilitare, recuperare, paliative și de îngrijiri pe termen lung;
- ✓ Implementarea planului național privind serviciile de reabilitare, recuperare, paliative și de îngrijiri pe termen lung prin reabilitarea/echiparea unităților medicale conform standardelor;
- ✓ Adaptarea cunoștințelor și abilităților personalului medical la schimbările survenite în serviciile de sănătate livrate (în special re-orientarea spre prevenție, reabilitare, paliative și îngrijiri pe termen lung);
- ✓ Formarea de personal pentru acest tip de îngrijiri pe termen lung.

Buget (prevăzut în Strategia 2014-2020): **77,9 milioane lei** (echivalent **17 milioane euro**).

MĂSURA 3. Corelarea furnizorilor de asistență medicală la nivel local, județean și regional cu profilul de morbiditate și nevoile de servicii de sănătate ale populației.

- ✓ Coordonarea îngrijirilor de sănătate prin crearea de trasee optime pentru pacienți.
- ✓ Elaborarea și implementarea unui cadru de reglementare privind implementarea procedurilor de „parcurs terapeutic”.

Buget (prevăzut în Strategia 2014-2020): **14,2 milioane lei** (echivalent **3,1 milioane euro**)

MĂSURA 4. Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor umane în sănătate:

- ✓ Dezvoltarea cadrului normativ pentru optimizarea resurselor umane;
- ✓ Elaborarea unui Plan multianual privind resursele umane din sectorul de sănătate;
- ✓ Elaborarea unor metodologii, standarde, norme și reglementări privind resursele umane;
- ✓ Asigurarea formării unui număr adecvat de categorii de personal;
- ✓ Elaborarea unor documente de redefinire/reorganizare a specializărilor/competențelor pentru medici, asistenți medicali, alte tipuri de personal.

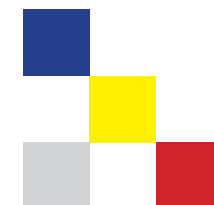
Buget (prevăzut în Strategia 2014-2020): **600,75 milioane lei** (echivalent **133,5 milioane euro**)

Buget total obiectiv 3: 2.601 milioane lei (echivalent **578 milioane euro**)

BUGET TOTAL: 4.969 milioane lei (echivalent **1.104 milioane euro**)

RISCURI: reducerea sau anularea celorlalte componente ale Strategiei Naționale de Sănătate 2014-2020, care influențează direct redobândirea și menținerea stării de sănătate a populației și capacitatea sistemului de sănătate de a asigura servicii medicale de calitate.

RESPONSABILI: Ministerul Sănătății, INSP, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Direcțiile de sănătate publică, medicii de familie, MMPSFPV, MDRAP, MENCȘ, autoritățile publice locale și centrale, SMURD, furnizori de servicii medicale și sociale, Institutul Național pentru Sănătatea Mamei și Copilului (IOMC), Serviciile de ambulanță, Inspectoratul pentru Situații de Urgență, ONG-uri, formatori acreditați EMC.

NATALITATE ȘI DECLIN DEMOGRAFIC

STAREA DE FAPT

Fenomenul de îmbătrânire demografică s-a accentuat, începând cu anul 2015 populația vârstnică de 65 de ani și peste depășind numeric populația tânără de 0-14 ani. De asemenea, vârsta mediană a populației a crescut cu 7 ani în ultimii 20 de ani, de la 33,8 în 1994 la 40,8 în 2014. În ultimii ani sporul natural a continuat să fie negativ, iar rata totală a fertilității în ultimii 25 de ani (aprox. 1,3) a fost net inferioară ratei de înlocuire a generațiilor (2,1).

România a cunoscut o scădere accelerată a ratei natalității, de la 13,6 născuți vii la mia de locuitori în 1990 la 9,9 născuți vii la mia de locuitori în 2010. În același timp, rata natalității este superioară în mediul rural în comparație cu cea din mediul urban. Banca Mondială estimează că în 2050 populația României va fi de 15 milioane de locuitori, ceea ce reprezintă o scădere cu ~22%, raportat la o populație de ~19 milioane în 2016.

Printre factorii proprii României care sunt considerați a fi condus la declinul natalității putem enumera:

- ✓ abrogarea legislației privind interzicerea avorturilor și a contracepției în 1990;
- ✓ creșterea rolului femeii în societate;
- ✓ schimbarea normelor culturale;
- ✓ creșterea mobilității sociale;
- ✓ degradarea calității mediului înconjurător care impactează fertilitatea cuplurilor;
- ✓ creșterea cheltuielilor cu educația și creșterea copiilor.

Lista nu este exhaustivă. În prezent, România nu are stabilite niște obiective clare legate de implicațiile negative pe care le are nivelul ratei de natalitate. Astfel, în cadrul consultărilor s-a propus realizarea unor studii pe termen mai lung cu experți în domeniu, care să identifice toate cauzele proprii țării noastre cu privire la rata scăzută a natalității, studii care să stea la baza setării unor obiective specifice și definirii unor măsuri active, care pot fi aplicate în perioada următoare.

Adoptarea unei politici pro-nataliste în vederea atingerii unei rate totale a fertilității la nivelul de înlocuire a generațiilor (2,1) va reduce presiunile fiscale și politice viitoare care vor fi generate de către efectele îmbătrânirii și declinului demografic asupra sistemului de sănătate, precum și asupra sistemului de protecție socială.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Creșterea numărului de grădinițe cu program prelungit și stimularea angajatorilor în vederea înființării de grădinițe/creșe pentru copiii salariaților

Tabelul 1. Evoluția numărului de grădinițe și gradul de cuprindere

	1990	1995	1999	2002	2004	2006	2010	2012	2014
Total	12.529	12.772	12.831	9.547	5.687	1.720	1.498	1.222	1.205
Stat	12.529	12.759	12.761	9.425	5.514	1.526	1.276	953	850
Privat	-	13	70	122	173	194	222	269	355
Mediul rural	-	-	9.574	6.734	3.128	218	130	91	94
Număr copii înscriși la grădiniță	-	-	616.313	629.703	644.911	648.862	673.736	581.144	559.565
Grad cuprindere	54,3%	63,6%	69,5%	76,6%	82,12%	78,84%	81,8%	-	-

Sursa: INS

MĂSURA 1. Oferirea de granturi companiilor/instituțiilor care înființează creșe și/sau grădinițe cu program prelungit pentru copiii angajaților:

- ✓ Acordarea de finanțări în proporție de 50% din valoarea proiectelor pentru înființarea de grădinițe/creșe de către angajatori, dar nu mai mult de echivalentul în lei a 200.000 EUR.

Buget: **720 milioane lei** (echivalent **160 milioane euro**)

MĂSURA 2. Înființarea de grădinițe/creșe în mediul rural prin accesarea de fonduri structurale de la UE:

- ✓ Implicarea administrației centrale pentru stimularea autorităților locale în vederea accesării programului sectorial PNDR 2014-2020 – măsura 7 pentru înființarea de grădinițe/creșe în mediul rural, respectiv acordarea de sprijin cu resurse umane în realizarea proiectelor pentru accesarea de fonduri europene.

Buget: **36 milioane lei** (echivalent **8 milioane euro**)

MĂSURA 3. Extinderea programului de acordare de produse lactate și de panificație pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat și private cu program prelungit:

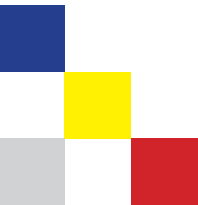
- ✓ Modificarea prevederilor OUG nr.96/2002.

Buget: **224 milioane lei** (echivalent **50 milioane euro**)

Buget total obiectivul 1: 980 milioane lei (echivalent **218 milioane euro**)

Riscuri: Fără sprijinul administrației centrale există riscul ca autoritățile locale să nu poată realiza și depune proiecte pentru accesarea de fonduri structurale spre înființarea de grădinițe/creșe. De exemplu, PNDR 2007-2013, similar programului PNDR 2014-2020, prevedea acordarea de finanțări nerambursabile pentru înființarea de grădinițe noi, însă, în ultimii ani numărul acestora a scăzut constant.

Observații: Peste 40% din populația României locuiește în mediul rural. De asemenea, procentul de acoperire cu grădinițe în mediul rural era de doar 7,44% în anul școlar 2012-2013 și doar 1% din numărul de creșe la nivel național se aflau în mediul rural în anul 2011 (sursa datelor: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, PNDR 2014-2020).

OBIECTIVUL 2. Prolungirea perioadei concediului de maternitate, remunerate cu 85% din media veniturilor realizate în ultimele 12 luni, de la 1 la 2 ani în vederea creșterii până în anul 2020 a ratei totale a fertilității la 1,8

Tabelul 2. Evoluția ratei totale a fertilității

1990	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2013	2014
1,83	1,33	1,31	1,4	1,45	1,60	1,66	1,59	1,41	1,52

Sursa: Eurostat

MĂSURA. Prolungirea perioadei concediului de maternitate de la 1 la 2 ani, remunerat cu 85% din media veniturilor realizate în ultimele 12 luni

Buget: **6.720 milioane lei** (echivalent **1.493 milioane euro**)

Buget total obiectivul 2: 6.720 milioane lei (echivalent **1.493 milioane euro**)

BUGET TOTAL: 7.700 milioane lei (echivalent **1.711 milioane Euro**)

RESPONSABILI: MMFPSPV, MS

MOBILITATEA FORȚEI DE MUNCĂ

STAREA DE FAPT

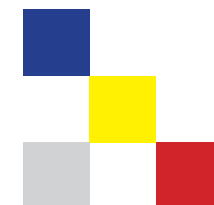
Populația României a scăzut sub pragul de 20 milioane de locuitori, diminuarea fiind cauzată în principal de fenomenul emigrației. Peste 3,5 milioane de români locuiesc în afara granițelor țării, dintre care peste 2,8 milioane într-un alt stat membru al UE. Principalul motiv pentru care emigrează românii constă în diferențialul de venituri dintre România și statele membre din Europa de Vest, iar ponderea cea mai importantă a emigrației (74%) este reprezentată de persoanele din grupa de vârstă 25–64 de ani. Remiterile de bani sunt canalizate preponderent către cheltuieli de consum, în detrimentul economisirii și al investițiilor.

În ultimii 20 de ani fenomenul de îmbătrânire a populației s-a accelerat. Vârsta mediană a populației a crescut cu 7 ani, de la 33,8 în 1994 la 40,8 în 2014. În acest context, nivelul transferurilor de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale (pensii) în anul 2015 a fost de aproximativ 18 miliarde de lei (2,6% PIB).

În anul 2014, deficitul de forță de muncă în sistemul medical din România depășea 10%, întrucât, pe de o parte, în perioada pre și post aderare au emigrat peste 20 de mii de medici, iar, pe de altă parte, cetățenii străini întâmpină bariere excesive cu privire la încadrarea pe piața forței de muncă din sectorul medical. Numărul de muncitori imigranți din România este extrem de redus, principala sursă de imigranți fiind Republica Moldova.

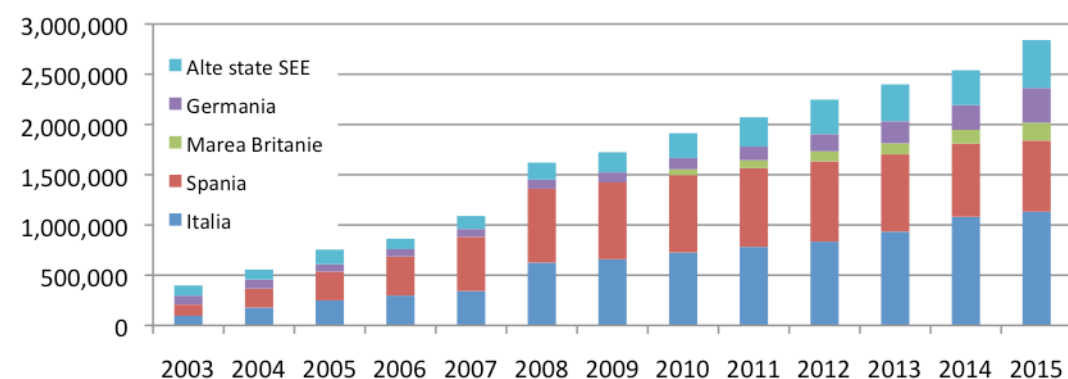
Diaspora reprezintă un partener de dezvoltare nevalorificat și neangajat în mod coerent și consecvent. Studenții și lucrătorii români din străinătate, la întoarcerea în România, pot aduce know-how, aptitudini și inovație care ar impulsiona economia și societatea românească, ar transforma fenomenul *brain drain* într-unul de tip *brain gain*. De asemenea, prin dezvoltarea unui cadru care să faciliteze colaborarea cu țara prin mijloacele tehnice actuale, ei pot contribui și punctual de acolo de unde sunt.

România ar avea de beneficiat de pe urma reducerii barierelor de admisie pentru cetățenii din state terțe, întrucât imigranții contribuie la dezvoltarea societăților și economiilor prin impactul pe care îl au asupra pieței forței de muncă, contribuțiilor plătite la bugetul de stat și asupra creșterii economice. Aceștia pot contribui la încetinirea procesului de îmbătrânire a populației, pot acoperi deficitele de forță de muncă din anumite sectoare, sporesc legăturile comerciale cu restul lumii și aduc inovație și spirit antreprenorial.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Promovarea migrației de întoarcere

Sursa: Eurostat

Figura 1. Evoluția stocului de emigranți români din UE (date la 1 ianuarie 2016; date lipsă pentru Franța)

MĂSURA 1. Restabilirea unui dialog consecvent și consistent între stat și diaspora, prin servicii de calitate și informații utile puse la dispoziția celor care doresc să revină în România.

Diseminarea de informații cu privire la:

- ✓ posibilitatea transferării drepturilor de pensie în România;
- ✓ recunoașterea permiselor de conducere;
- ✓ echivalarea studiilor din străinătate;
- ✓ constituirea și funcționarea societăților comerciale;
- ✓ obligațiile și drepturile locatorilor și locatarilor;
- ✓ oferta de studii preuniversitare și universitare din România, inclusiv tipurile de burse de studii acordate copiilor românilor aflați la muncă în străinătate, care doresc să urmeze cursurile unei instituții de învățământ în țara noastră;
- ✓ ONG-urile care au ca scop sprijinirea diasporei;
- ✓ sursele de informații cu privire la posturile vacante din administrația publică precum și din mediul privat;
- ✓ produse financiare și bancare;
- ✓ oportunitățile privind facilitățile existente pentru realizarea de investiții (scheme de ajutor, fonduri structurale etc.)

Buget: **1,8 milioane lei** (echivalent **0,4 milioane euro**)

MĂSURA 2. Eliminarea obstacolelor de reintegrare pe piața muncii

2.1 Recunoașterea automată și reducerea termenelor pentru soluționarea cererilor de echivalare a studiilor realizate în străinătate de către cetățenii români

- ✓ Modificarea prevederilor Ordinului MENCS nr. 5269/2015 *privind aprobarea Metodologiei de recunoaștere și echivalare a diplomelor și certificatelor obținute la absolvirea studiilor universitare de nivel licență, master sau postuniversitare la instituții acreditate de învățământ superior din străinătate;*
- ✓ Extinderea mecanismului de echivalare/recunoaștere automată a actelor de studii obținute de la instituții de învățământ din Uniunea Europeană.

2.2 Recunoașterea certificărilor și formărilor de scurtă sau lungă durată derulate în străinătate de către cetățenii români

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 3. Întărirea legăturii Statului Român cu cetățenii din afara granițelor prin promovarea și afirmarea identității culturale și lingvistice.

Ex.: Guvernul României trebuie să promoveze mai bine bursele de studiu oferite anual – similar bursei oferite cetățenilor din Republica Moldova - pentru atragerea în țară a copiilor emigranților români.

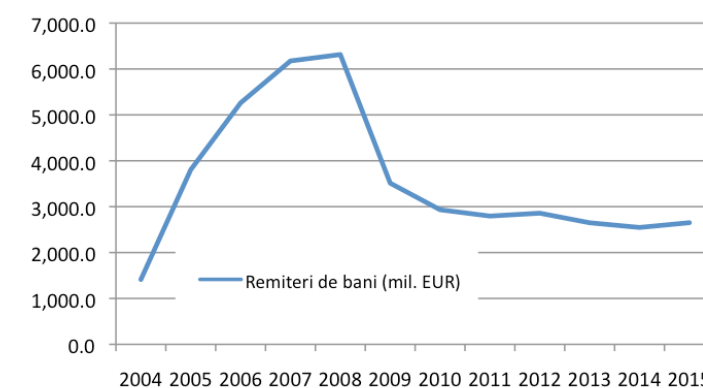
Buget: **6 mii lei** (echivalent **1,3 mii euro**)

Total buget obiectivul 1: 1,8 milioane lei (echivalent **0,4 milioane euro**)

Riscuri: Șansele de atragere a cetățenilor români stabiliți în afara granițelor scad direct proporțional cu durata de timp scursă de la momentul emigrării.

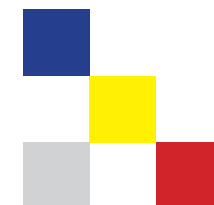
Observații: În prezent recunoașterea diplomelor se face în mod automat pentru actele de studii obținute la 546 de universități din străinătate considerate prestigioase. Cu toate acestea, termenele de soluționare a cererilor de echivalare a diplomelor sunt foarte lungi, iar procesul încă unul birocratic.

OBIECTIVUL 2. Dezvoltarea de programe pentru susținerea antreprenoriatului în România pentru românii din diaspora

Sursa: Eurostat, BNR

Figura 2. Evoluția nivelului remiterilor de bani

MĂSURA 1. Facilitarea accesării schemelor de minimis derulate anual de Ministerul Economiei și de către cetățenii români care au domiciliul în altă țară.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 2. Lansarea programului „Diaspora Start-Up”, în valoare de 30 de milioane de euro din alocarea aferentă Programului Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020, având ca obiectiv stimularea antreprenoriatului în rândul cetățenilor români din diaspora. Consultarea publică pe marginea ghidului s-a încheiat. Urmează integrarea recomandărilor și sugestiilor și lansarea versiunii finale.

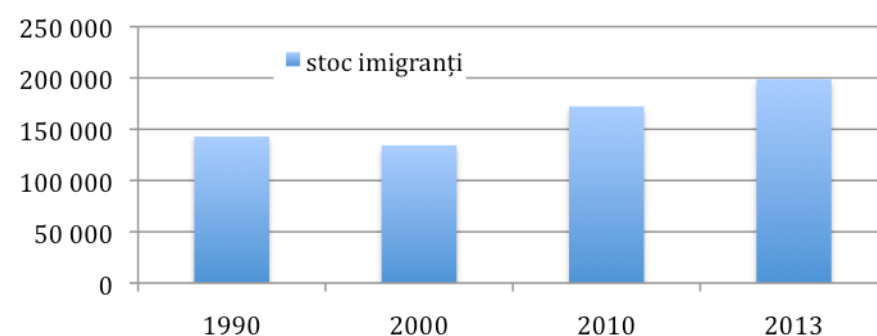
Buget: 135 milioane lei (echivalent 30 milioane euro)

Total buget obiectivul 2: 135 milioane lei (echivalent 30 milioane euro)

Riscuri: Redresarea lentă a economiilor principalelor țări de destinație a emigranților români și procesul de reunificare familială a cetățenilor români din afara granițelor ar putea conduce la continuarea trendului de scădere a intenției de reîntoarcere.

Observații: România se află pe primele locuri la nivelul UE după numărul de cetățeni care trăiesc în altă țară, raportat la numărul total al cetățenilor. La nivelul diasporei se remarcă o intenție de reîntoarcere în scopul dezvoltării de afaceri proprii.

OBIECTIVUL 3. Flexibilizarea procesului de admitie pentru cetățenii din state terțe în vederea atragerii de personal înalt calificat

Sursa: Națiunile Unite

Figura 1. Evoluția stocului de imigranți în România

MĂSURA 1. Permitearea absolvenților străini de studii de specialitate din România și persoanelor cărora le este oferită o formă de protecție internațională să acceseze piața de forță de muncă din sectorul medical

- ✓ Modificarea prevederilor legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 2. Modificări legislative în domeniul imigrației în vederea atragerii de personal înalt calificat:

- ✓ Modificarea criteriului pentru încadrarea muncitorilor străini ca personal înalt calificat, respectiv de la primirea unei remunerații de minimum 4 ori câștigul salarial mediu brut pe economie la primirea unei remunerații de minimum două ori câștigul salarial mediu brut pe economie;
- ✓ Exceptarea de la obținerea avizului de angajare pentru străinii titulari ai dreptului de ședere pentru studii și acordarea de viză pentru încadrarea pe piața forței de muncă străinilor care au finalizat studiile universitare în România;
- ✓ Posibilitatea prelungirii dreptului de ședere temporară pentru studii de la 6 luni la un an în vederea creării condițiilor pentru finalizarea formalităților cu obținerea diplomelor de studiu și în vederea asigurării unei perioade de timp rezonabile pentru căutarea și găsirea unui loc de muncă pentru cetățenii străini absolvenți de studii universitare în România;
- ✓ Acordarea posibilității recunoașterii diplomelor și certificatelor cetățenilor străini în vederea continuării studiilor în România.

Buget: nu necesită alocări bugetare

Total buget obiectivul 3: nu necesită alocări bugetare

RISCURI: Pe fondul crizei refugiaților, la nivelul Uniunii Europene și inclusiv în România, există o percepție generală negativă cu privire la primirea de imigranți și refugiați. Riscurile provin din percepția opiniei publice și a mass-media.

OBSERVAȚII: Până în anul 2020 România ar trebui să crească densitatea numărului de medici la sută de mii de locuitori de la 248 la 300.

BUGET TOTAL: aproximativ 137 milioane lei (echivalent 30 milioane euro)

RESPONSABILI: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Ministerul Afacerilor Externe (Dep. Românii de pretutindeni)

PRODUCTIVITATE

CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVARE

STAREA DE FAPT

Politica de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (CD&I) actuală: *Strategia Națională CD&I 2014-2020 (SNCDI)* - orientare spre predictibilitate, inovare și antreprenoriat, fără a neglija resursa umană tânără și cercetarea de excelență, capabile să atragă resurse private și fonduri din străinătate.

Direcții de acțiune:

- ✓ Capacitatea și performanța sistemului CD&I (instituții, personal, bază materială);
- ✓ Stimularea investițiilor private în CD&I;
- ✓ Participarea României în cadrul *“Spațiului European al Cercetării (European Research Area)”*.

Particularitatea politicii actuale: Specializarea inteligentă – un concept al cărui element cheie este procesul de descoperire antreprenorială, cu rolul de a maximiza rolul CD&I pe lanțurile de valoare. CD&I asigură avantajul competitiv sustenabil al firmei, cu influență pozitivă asupra competitivității economice sectoriale și naționale.

Instrumente principale de implementare:

- ✓ Planul Național CD&I 2015-2020 (PNCDI III);
- ✓ Programele nucleu destinate institutelor naționale de cercetare-dezvoltare;
- ✓ Facilități fiscale pentru CD&I;
- ✓ Programul Operațional de Competitivitate - Axa prioritară 1 *Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare pentru susținerea afacerilor și competitivitate* (POC-Axa 1);
- ✓ Programul Operațional Regional 2014-2020 - Axa prioritară 1 *Promovarea transferului tehnologic* (POR-Axa 1);
- ✓ Programele Academiei Române.

Angajamente principale:

- ✓ Programul Național de Reformă: investiții în cercetare-dezvoltare (2020): ~ 2% din PIB (1% - sector public și 1% - sector privat, prin efect de antrenare). Situația 2014: 0,38% din PIB (0,22% PIB – sector public și 0,16% PIB – sector privat);
- ✓ Obligații internaționale principale: România este membru CERN, ESA, infrastructuri ESFRI (infrastructuri localizate în România *“Extreme Light Infrastructure”* (ELI) în ceea ce va fi *“ELI Valley Măgurele”* și *Centrul internațional de studii avansate pentru sisteme fluvii-delte-mări – Danubius* la Murghiol - Tulcea)

Slăbiciuni și pericole identificate în cursul sesiunilor de lucru: subfinanțare publică - în 2016 alocările bugetare pentru sectorul CD&I au o pondere de 0,32% din PIB, înregistrând o creștere de 30% față de anul precedent.

Tabelul 1. Alocări bugetare (GBAORD) - milioane lei

		ANCSI	Academia Română	Alte ministere
2015	(TOTAL 2050,5)	1461	422	167,5
2016	(TOTAL 2728,5)	2136	328	264,5
PROGRAMARE				
2017	(TOTAL 2408,7)	1921	329,5	158
2018	(TOTAL 2340,9)	1844	335,8	160,8
2019	(TOTAL 2097,1)	1582	345,4	161,5

Sursa: *Legile Bugetului 2015, 2016.*

- ✓ Specializarea inteligentă – este un concept insuficient validat de rezultate practice, iar experiența în managementul proceselor de descoperire antreprenorială este deficitară (tind să fie înlocuite cu prioritizări “top-down”).
- ✓ Politică și abilități reduse în domeniul inovării (relevante în poziții codate în *“European Innovation Scoreboard 2016”*), cultură antreprenorială deficitară.
- ✓ Mecanisme de finanțare greoaie pentru proiectele de inovare.
- ✓ Lipsa resurselor umane competente pe segmentul managerilor de proces.
- ✓ Cooperare și colaborare slabă dintre organizațiile de cercetare și firme.
- ✓ Pondere redusă a IMM-urilor inovative.

Cercetarea, dezvoltarea și inovarea sunt catalizatori - elemente cheie pentru economie, indiferent de sector, determinate pentru succesul sau eșecul în afaceri. Un stat responsabil încurajează cercetarea și inovația prin crearea unui cadru predictibil, care să atragă nu doar investiții, ci și inteligențe și talente în institutele de cercetare și universități, precum și în sectorul privat. Stimularea cercetării pentru eco-inovare și tehnologii curate este esențială pentru a produce tehnologii competitive adaptate la provocările de mediu și schimbări climatice cu care și România se confruntă din ce în ce mai pregnant. Pentru stimularea cercetării și dezvoltării, măsurile prevăd concentrarea și prioritizarea domeniilor și proiectelor CD&I (concentrare pe *“ELI Valley Măgurele”*), asigurarea unei finanțări suficiente, stabile și predictibile, crearea unui mediu stimulat pentru inovare și inițiative ale operatorilor privați și pentru comercializarea rezultatelor cercetării.

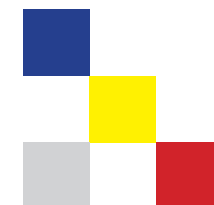
OBIECTIVE ȘI MĂSURI

Ipoteză de bază: bugetarea eșalonată, crescătoare, cu câte 0,15% PIB pentru fiecare dintre anii următori 2017, 2018, 2019, 2020, în comparație cu anul 2016.

OBIECTIVUL 1. Crearea unui mediu stimulat pentru inițiativa mediului privat prin finanțare adecvată și predictibilă pentru activitățile CD&I orientate pe specializarea inteligentă.

Indicator: GBAORD (0,32% din PIB în 2014).

Impact: Cheltuieli publice cu C&D – țintă: 1% din PIB până la finalul anului 2020 (de la 0,22% în 2014), Exporturi “hi-tech”.

MĂSURA 1. Înființarea Agenției Naționale de Implementare a Invențiilor ⁶⁾ (ANINV) - instituție privată, cu personalitate juridică.

- ✓ ANINV asigură cadrul instituțional și structurile organizatorice (oficii teritoriale) pentru formarea, perfecționarea și instruirea specifică pentru categorii de personal și procese din domeniul invenției ⁷⁾, pentru agenții care nu au dezvoltat nici capacitatea sau competența practică de formare, nici curricula.
- ✓ Misiunea ANINV: promovarea invenției în economie. În timp va prelua măsurile de implementare a politicii în domeniul inovării.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 2. Promovarea unei politici publice integrate << competitivitate – inovare – cercetare-dezvoltare

- ✓ Clarificarea rolurilor Comitetului Interministerial pentru Competitivitate, Consiliului Național pentru Inovare și Antreprenariat și Comitetului Român pentru Infrastructurile de Cercetare;
- ✓ Îmbunătățirea cadrului fiscal pentru companii private și persoane fizice (promovare facilități fiscale);

Buget: nu necesită alocări bugetare. **Buget total obiectivul 1:** nu necesită alocări bugetare.

OBIECTIVUL 2. Concentrarea investițiilor în infrastructuri prioritare la nivelul UE și integrarea acestora în proiectul de dezvoltare regională “ELI – Laser Valley”

MĂSURA 1. Dezvoltarea unui cluster de tip „hub” în jurul instalației “Extreme Light Infrastructure” (ELI) – Măgurele

- ✓ Promovarea cadrului legal și a unor proceduri simple care să susțină inițiativele de fuzionare ale organizațiilor publice de cercetare (inclusiv a fuziunilor între universități și institute);
- ✓ Sprijin pentru organizarea și dezvoltarea clusterului - management pentru organizarea, reprezentarea și promovarea clusterului, prin stabilirea obiectivelor comune și dezvoltarea planurilor de implementare asociate, bazate pe utilizarea în comun a resurselor C&D;
- ✓ Proiecte suport pentru inițierea de platforme tehnologice - parteneriate din organizații de cercetare, industriale și academice, cu scopul de a stabili agende comune și a utiliza C&D în lanțul de aprovizionare din cadrul sectorului industrial specific (ex. tehnologie spațială, eco-tehnologii);
- ✓ Centre de competență - atragerea de personal calificat pentru cercetări de frontieră și tehnologii emergente.

⁶⁾ Propunere din partea Asociației Forumul Inventatorilor Romani și susținută de MERCMA.

⁷⁾ Invenție – Disciplină care studiază sistematic procesul invenției și stimularea creativității (sursa DEX).

Buget: **1.602 milioane lei** (echivalent **356 milioane euro** - bugetul alocat ELI prin FEDR, perioada 2016-2020)

MĂSURA 2. Crearea unor programe de incubare (faza inițială), utilizând facilitățile existente ale institutelor (INCD-uri de pe platforma Măgurele) pe specializările aeronautică și spațiu, securitate informatică, tehnologii medicale, materiale avansate:

- ✓ Finanțarea de competiții de idei de “start-up”;
- ✓ Finanțare inițială ⁸⁾ (granturi de câte 0,5 mil. lei pentru cca 200 “start-ups”/an);
- ✓ Consultanță pentru “start-ups” (de la întreprinzători de succes, firme de consultanță, somități din diferite arii de competență etc.).

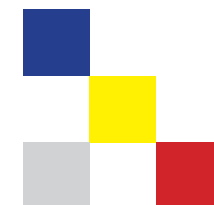
Buget: **480 milioane lei** (echivalent **107 milioane euro**)

Buget total obiectivul 2: 2.082 milioane lei (echivalent **462 milioane euro**)

BUGET TOTAL: 2.082 milioane lei (echivalent **462 milioane euro**)

RESPONSABILI: MECRMA, MENCS – ANCSI, MFP, MFE.

⁸⁾ Însămânțarea unui număr de 5-10 specializări vreme de 5 ani (2016-2020); în primii 3 ani, stimularea în fiecare specializare și în fiecare an a apariției unui număr de 10-15 start-up-uri; începând cu anul 2-3, stimularea creșterii start-upurilor care se dovedesc viabile; în acest fel, după 3 ani se poate ajunge la o masă critică de 20-30 de companii inovative în fiecare specializare. rea creativității (sursa DEX).

AGRICULTURA

STAREA DE FAPT

Cadastrul agricol nu este finalizat (doar 21% din terenurile și clădirile agricole fiind incluse în cadastru până în februarie 2016) fapt ce scade valoarea activelor, le face greu tranzacționabile și împiedică asupra rezultatelor economice.

Fermierii români sunt reticenți să intre în structuri asociative cu scop lucrativ (1% din total), ceea ce reduce economiile de scală și îngreunează investițiile în infrastructură.

Mai puțin de 15% din suprafața amenajabilă cu sisteme de irigații este, în fapt, irigată în anul 2015, în timp ce schimbările de climă afectează grav recoltele în jumătatea de sud a țării.

Învățământul profesional agricol a fost redus drastic din 1995, iar agricultorii români nu beneficiază de o consultanță de specialitate conform practicilor din UE. Doar 7% dintre agricultori au studii agricole.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Creșterea la 12% până în anul 2020 a ponderii fermierilor mici și mijlocii incluși în structuri asociative cu scop lucrativ

Tabelul 1. România, dinamica grupurilor de producători din sectorul fructelor și legumelor

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
4	11	20	36	36	32	23

MĂSURA 1. Campanie de informare întreprinsă de MADR și structurile de specialitate teritoriale în colaborare cu TVR și alte canale de informare a fermierilor mici și mijlocii (precum RNDR, GAL-uri etc.) referitor la avantajele constituirii în forme asociative cu scop lucrativ (grupuri și organizații de producători, cooperative etc.), respectiv:

- ✓ o voce comună în fața furnizorilor de input-uri, a rețelelor de magazine, a exportatorilor etc.;
- ✓ contracte pe termen lung, predictibile;
- ✓ capacitate sporită de a obține consiliere de la Camerele Agricole Județene;
- ✓ luarea în calcul a costurilor reale ale desfacerii individuale a producției (costuri de transport, costuri de cazare, costuri cu intermediarii etc.);
- ✓ explicarea confuziei privind „dubla impozitare”.

Reportajele pot ilustra experiențele unor Grupuri de Producători de succes (ex: Hortifruct).

Buget: **16 milioane lei** (echivalent **3,5 milioane euro**) - inclusiv PNDR, bugetul de stat pentru co-finanțarea măsurii 1.2. „Sprijin pentru activități demonstrative și de informare”

MĂSURA 2. Susținerea asocierii pentru intrarea pe piață sub forma grupurilor de producători și cooperării pe lanțuri scurte, prin:

- ✓ sprijin pentru înființarea grupurilor de producători;
- ✓ sprijin pentru cooperarea între actorii locali în scopul comercializării produselor agro-alimentare prin intermediul lanțurilor scurte de aprovizionare;
- ✓ ajustarea misiunii Grupurilor de Acțiune Locală, prin includerea în strategiile locale de dezvoltare a stimulării și organizării asociațiilor agricole M3:
 - Acord între MADR și autoritățile locale privind constituirea de Centre de colectare și valorificare a produselor agricole, numai pentru producătorii membri în structuri asociative cu scop lucrativ;
 - Realizarea de depozite noi sau reabilitarea celor existente, cu o capacitate între 500 de tone și 5000 de tone, cu mandatarea Fondului Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii de emiteri de garanții în favoarea instituțiilor de credit, care acordă finanțare beneficiarilor programului. Valoarea maximă a garanției este de 80 % din valoarea finanțării acordate de instituțiile de credit.

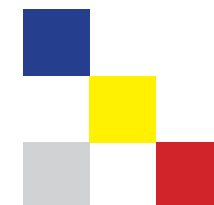
Buget: **12,5 milioane lei** (echivalent **2,78 milioane euro**) - buget de stat (co-finanțare PNDR)

Total buget obiectivul 1: 28,5 milioane lei (echivalent **6,3 milioane euro**)

OBIECTIVUL 2. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii principale de irigații care să asigure o suprafață irigată suplimentară de circa 250.000 de ha până în anul 2020 și adoptarea de măsuri pentru gestionarea riscurilor din agricultură ca urmare a schimbărilor climatice

Tabelul 2. Suprafața irigată în sistemul administrat de ANIF (mii ha)

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
320	258	297	83	103	161	181	145

MĂSURA 1. Implementarea Programului național de reabilitare a infrastructurii principale de irigații, având în vedere studiile tehnico – economice întocmite în perioada 2009 – 2015, precum și faptul că:

- ✓ irigația prin pompare este rentabilă la câmpie doar pentru fermele mijlocii și mari, care își pot permite costul curentului electric, în timp ce irigația prin cădere gravitațională este rentabilă și pentru fermele de mici dimensiuni (pomicultură, viticultură) de la deal și podiș;
- ✓ programul are în vedere numai reabilitarea infrastructurii principale de irigații;
- ✓ județul Brăila, caracterizat prin existența unor ferme mari, eficiente economic, găzduiește circa 60% din suprafața irigată în prezent.

Buget: **1.400 milioane lei** (echivalent **311 milioane euro**)

O sumă de 4,5 miliarde de lei a fost decisă în Parlament, pe teren existând posibilitatea unor abateri în minus de la aceasta. În condițiile unui deficit bugetar aflat la limita de sus, pentru anul 2016 s-au găsit mai puțin de 140 milioane lei pentru această măsură. Dar este puțin probabil că acești bani vor fi cheltuiți în acest an, deoarece este necesară în prealabil aprobarea Programului național de reabilitare a infrastructurii principale de irigații.

MĂSURA 2. Restabilirea încrederii fermierilor în ANIF prin transparentizarea formării prețurilor și demonstrarea răspunderii față de clienți.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 3. Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite (inclusiv perdele forestiere) finanțate din PNDR, în scopul reținerii apei în sol. Amenajarea până în anul 2020 a circa 9.130 ha, cu un cost total de înființare, întreținere și compensarea pierderilor de venit agricol pe o perioadă de 12 ani de circa 560 de milioane lei din fonduri europene.

Buget: **87 milioane lei** (echivalent **19 milioane euro**)

Total buget obiectivul 2: 1.487 milioane lei (echivalent **330 milioane euro**)

Calendar:

2017	2018	2019	2020	Ani
200	250	320	400	(mii ha)

Riscuri:

- ✓ Extinderea sistemelor de irigații și la producătorii mici de la câmpie, care nu vor putea suporta costul energiei electrice și vor solicita subvenții;
- ✓ Refacerea perdelelor forestiere și pe suprafețe de teren care nu aparțin statului poartă riscul exploatării în scopuri private a copacilor plantați.

OBIECTIVUL 3. Revigorarea învățământului agricol și consultanței agricole; creșterea până la 20% a ponderii fermierilor cu studii agricole

Tabelul 3. Număr total elevi cuprinși în învățământul agricol (nivel, liceal, postliceal și profesional)

2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
16.937	16.551	12.981	10.837	10.198	6.006	4.511	6.427

Tabelul 4. Număr de cursanți la cursuri de calificare organizate de C.A.J. din subordinea Consiliilor județene, sub coordonarea tehnică a MADR

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
22.608	36.741	32.822	16.173	18.297	14.147	17.291	9.546	8.295	7.398	7.157

MĂSURA 1. Asigurarea unui nivel corespunzător de cunoștințe, prin intermediul învățământului general obligatoriu, elevilor din mediul rural. Implementarea unui sistem prin care facultățile de stat să ofere din oficiu 10% dintre bursele de studii celor mai buni absolvenți de liceu din mediul rural, condiționată de semnarea unui angajament de întoarcere și profesare în comuna natală (valabil pentru cadre didactice și cadre medicale).

MĂSURA 2. Încheierea unor parteneriate interorganizaționale între unități de învățământ, organizații profesionale și interprofesionale recunoscute, integrate pe filiere de produs, autorități și grupuri de acțiune locală (GAL), Comitetul sectorial agricultură, piscicultură și pescuit.

Aceste entități vor coopera pentru dezvoltarea unor inițiative de responsabilitate socială în domeniul educației și formării profesionale din agricultură și dezvoltare rurală (de exemplu burse, campanii de conștientizare educațională etc).

MĂSURA 3. Revizuirea curriculei de calificare pentru formare profesională, conform cerinței pieței muncii și promovarea și sprijinirea învățământului profesional și tehnic agricol.

- ✓ Activitatea, patrimoniul și personalul camerelor agricole județene (prin care MADR a sprijinit direct programele de formare profesională continuă a fermierilor) vor fi preluate în cadrul direcțiilor județene pentru agricultură care se reorganizează în baza Legii nr. 157/2016 privind unele măsuri pentru reorganizarea unor structuri aflate în subordinea/coordonarea

Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Astfel, serviciile de formare profesională inițială și continuă de specialitate vor fi furnizate de structurile de specialitate înființate în cadrul direcțiilor județene pentru agricultură.

Total buget obiectivul 3: 74 milioane lei (echivalent **16 milioane euro**)

Calendar:

2016	2017	2018	2019	2020	Ani
8	10	13	16	20	% din total

RISCURI: O atitudine refractară din partea Consiliilor județene, atât în ceea ce privește transferul unor licee și școli profesionale în administrarea sectorului privat, cât și în ceea ce privește desființarea CAJ și reînființarea ANCA.

BUGET TOTAL: 1.589 milioane lei (echivalent **353 milioane euro**) pentru 2016-2020

RESPONSABILI: MADR, ANIF, ANCP, MECS.

SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE (SCC)

STAREA DE FAPT

În perioada 2009-2013 VAB realizată de sectoarele culturale și creative din România a avut un trend pozitiv, cu o creștere majoră a contribuției în PIB, de la 2% în anul 2009 la un nivel de 6,5% în anul 2013, egalând domenii precum agricultura și construcțiile.

Primii pași în sprijinirea sectoarelor culturale și creative au fost făcuți. **În ultimii ani, sectoarele culturale și creative au ieșit treptat din zona de „umbră” a politicilor publice și au început să ocupe un loc tot mai central în programarea strategică în România.** Pe fondul unei dinamici din ce în ce mai accentuate a sectorului, România a inclus sectoarele creative între domeniile prioritare la nivel național pentru perioada 2014-2020, iar la nivel european importanța acestora a crescut treptat, nu doar din punctul de vedere al finanțării, ci și din punctul de vedere al rolului de factor facilitator al dezvoltării.

De ce este important sprijinul public pentru acest domeniu „pe val” și care este, de fapt, eșecul de piață care trebuie corectat:

1. **În ciuda atenției în creștere de care se bucură, potențialul economic al sectoarelor culturale și creative este în mare parte neexploatat.** Acest fapt se întâmplă din cauze multiple, ce țin de:
 - cadrul de reglementare deficitar în domeniul proprietății intelectuale;
 - persistența concepției conform căreia arta și creativitatea nu aparțin domeniului afacerilor;
 - lipsa de educație antreprenorială a actorilor din SCC, inclusiv cu privire la modul în care creativitatea se poate valorifica economic;
 - un nivel redus al cererii, cu excepția domeniului TIC și a Publicității;
 - lipsa finanțărilor clasice (creditare) cauzată de volatilitatea valorii creației și de o asimetrie a informației între mediul financiar și cel al artei.

Dacă în mediul privat se remarcă o penetrare din ce în ce mai puternică a SCC și o înțelegere a avantajelor pe care utilizarea creativității o poate avea asupra productivității și profitului în zona publică, mai cu seamă la nivel local, avantajele investiției în SCC (creșterea calității vieții, atragerea de investiții, creșterea valorii imobiliare, creșterea turismului) sunt mai degrabă ignorate.

În ambele cazuri însă investiția în creativitate este „lăsată la urmă”, în ciuda faptului că pe termen lung aceasta ar putea genera cele mai sustenabile rezultate.

2. **Creativitatea este asociată cu produse și servicii de valoare adăugată mare, dar și cu resurse umane care dețin competențe specifice. Deficitul de resurse de muncă este deja notabil în sectoarele culturale și creative, inclusiv TIC, fapt ce poate duce la frânarea dezvoltării SCC.**

Existența competențelor pentru creativitate este esențială pentru menținerea tendinței de creștere a SCC și pentru propagarea efectelor în celelalte medii (industrii sau zone). Dincolo de

avantajele imediate, beneficiile pe termen lung, în special în ceea ce privește sustenabilitatea ocupațiilor creative și durabilitatea impactului, reprezintă argumente solide pentru susținerea competențelor creative pe tot parcursul de învățare formală și informală (N.B. competențele creative includ competențele digitale).

Sectoarele culturale și creative reprezintă un vector de schimbare structurală a economiei prin valoarea adăugată mare pe care o încorporează. De aceea, prin măsuri specifice de susținere, ponderea acestor sectoare poate ajunge la 10% din PIB în anul 2020.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Asigurarea cadrului instituțional necesar susținerii SCC

MĂSURA 1. Alinierea agendelor diferitelor instituții și organizații publice relevante, la inițiativa Guvernului, inclusiv cele referitoare la protejarea proprietății intelectuale, achiziții publice, fiscalitate etc.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 2. Crearea unui mecanism de consultare și guvernanță în domeniul SCC, în parteneriat cu mediul de afaceri și cel cultural.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 3. Elaborarea Cărții Albe pentru Activarea potențialului SCC.

Buget: nu necesită alocări bugetare

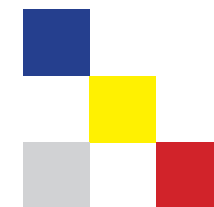
MĂSURA 4. Elaborarea Planului de Acțiune pentru sprijinirea SCC 2016-2020.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 5. Crearea unui departament care să gestioneze industria creativă în cadrul MECMRA.

Buget: nu necesită alocări bugetare

Total buget obiectivul 1: nu necesită alocări bugetare.

OBIECTIVUL 2. Optimizarea și facilitarea accesului la finanțare pentru SCC

MĂSURA 1. Maparea și corelarea diferitelor scheme de finanțare existente.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 2. Reglementarea facilităților fiscale pentru cinematografie și aprobarea unui cadru legal adaptat încurajării sponsorizării și mecenatului în cultură.

Buget: nu necesită alocări bugetare

Total buget obiectivul 2: nu necesită alocări bugetare

OBIECTIVUL 3. Susținerea SCC prin programe specifice

MĂSURA 1. Sprijinirea investițiilor și exportului de SCC (inward & outward investment support) și sprijinirea cooperării culturale și mobilității lucrătorilor culturali, care contribuie direct la conectarea operatorilor SCC la dinamica pieței internaționale și a fluxurilor informaționale globale.

MĂSURA 2. Revitalizarea infrastructurii culturale din SCC prin intermediul căreia se livrează bunuri și servicii culturale cu valoare adăugată mare și redarea acestora circuitului de consum public: cinematografe, instituții de spectacole și concerte, spații care se pot constitui în hub-uri culturale și creative și incubatoare de afaceri în domeniul SCC.

Total buget obiectivul 3: 450 milioane lei (echivalent 100 milioane euro)

BUGET TOTAL: 450 milioane lei (echivalent 100 milioane euro)

OBSERVAȚII: Coagularea inițiativei private este o precondiție pentru succesul și sustenabilitatea demersului public. Autoritatea publică nu poate și nu trebuie să se substituie inițiativei private ca determinant al dezvoltării sectorului creativ și cultural, ci trebuie să se poziționeze într-un factor suport. Este însă necesară catalizarea efectelor de propagare ale SCC într-un număr cât mai mare de contexte economice și sociale, în special la nivel local.

RESPONSABILI: Ministerul Culturii, Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri.

TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR (TIC)

STAREA DE FAPT

În discutarea și prioritizarea proiectelor din sfera IT este de maximă importanță recunoașterea impactului tehnologiei în economie: dincolo de contribuția pe care sectorul o aduce direct în PIB-ul României, este contribuția transversală a tehnologiei informației la nivelul întregii economii. În anul 2014 rata de creștere a sectorului IT a fost de patru ori mai mare decât rata de creștere a PIB-ului, ajungând în anul 2015 la nivelul de 3,08 mld euro. Cu un potențial real de a trece de 4 miliarde de euro înainte de 2020 (2,5% din PIB), sectorul TIC și-a confirmat potențialul de a contribui în mod real la economia locală, generând de patru ori mai multă valoare adăugată decât media economiei.

Dezvoltarea și sustenabilitatea sectorului TIC se bazează în prezent pe doi piloni solizi: activitățile de tip offshore/nearshore și pe cererea internă. Atrăgând toate tipurile de actori economici, de la giganti mondiali în domeniul IT la mii de antreprenori locali, specialiștii români din sectorul TIC reprezintă unul dintre activele importante ale țării. Aproximativ 80 000 persoane lucrează efectiv în industrie, estimările arătând o tendință de creștere, până la 100 000 angajați în 2018. Însă, o principală provocare este reprezentată de deficitul de specialiști în acest domeniu.

Totodată, deși se înregistrează progrese, se mențin în continuare decalaje semnificative față de media UE în ceea ce privește: utilizarea serviciilor de e-guvernare, utilizarea generală a internetului și alfabetizarea digitală, creșterea încrederii cetățenilor/întreprinderilor în utilizarea comerțului electronic, precum și integrarea soluțiilor TIC în domenii cum ar fi educația, sănătatea și cultura.

În concordanță cu prioritățile europene, România are obiective ambițioase de acoperire cu infrastructură în bandă largă și de creștere a vitezei internetului prin extinderea rețelelor/accesului de generație viitoare (NGA/NGN).

OBIECTIVE SI MĂSURI

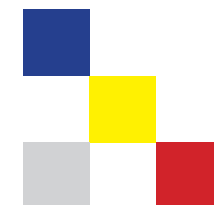
OBIECTIVUL 1. Utilizarea cu regularitate a internetului

Ținte: 60% din total cetățeni, 45% pentru persoanele dezavantajate

MĂSURA 1. Creșterea contribuției TIC în educație:

- Furnizarea de infrastructură TIC în școli - formularea de către CIO, în colaborare cu Ministerul Educației, a unei recomandări privind nivelul minim de tehnologie disponibil în școli;
- Dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor;
- Utilizarea TIC în procesul de învățare, inclusiv LLL (Lifelong Learning) – introducerea programului de reconversie profesională pentru o carieră în TIC, fapt care poate conduce la o reducere a deficitului de forță de muncă specializată în acest domeniu.

Buget: 933,3 milioane lei (echivalent 207,4 mil euro)

MĂSURA 2. Creșterea contribuției TIC în sănătate:

- Creșterea nivelului de cooperare inter-spitalicească bazată pe instrumentele TIC – Telemedicină, în special în domeniul medicinei de urgență și de specialitate;
- Sistem medical centrat pe pacient;
- Eficiență operațională și performanța gestiunii;
- Standardizarea actelor medicale în vederea susținerii interoperabilității sistemului medical;
- Gestiunea eficientă a informației generată de sistemul IT.

Buget: **536,4 milioane lei** (echivalent **119,2 milioane euro**)

Buget total obiectivul 1: 1.469,7 milioane lei (echivalent **326,6 milioane euro**)

OBIECTIVUL 2. Creșterea acoperirii cu infrastructură în bandă largă de mare viteză, acoperirea ”petelor albe” – 700 localități (proiectul Ro-NET)

Ținte: Acoperirea în proporție de 100% cu infrastructură în bandă largă de mare viteză, acoperirea de 80% cu infrastructură în bandă largă cu viteze de peste 30 Mbps și 45% abonamente la infrastructura în bandă largă cu viteze de peste 100 Mbps la punct fix.

MĂSURA. Construirea rețelelor backhaul de nouă generație și a infrastructurii backbone.

Buget: **900 milioane de lei** (echivalent **200 milioane euro**)

Buget total obiectivul 2: 900 milioane de lei (echivalent **200 milioane euro**)

OBIECTIVUL 3. Creșterea contribuției până la 5% din PIB în 2023 a sectorului TIC

MĂSURA 1. Creșterea contribuției TIC în e-commerce:

- ✓ Dezvoltarea unui cadru de reglementare cu privire la e-commerce și oferta transfrontalieră;
- ✓ Creșterea nivelului de informare a furnizorilor de servicii online și a utilizatorilor de e-commerce;
- ✓ Susținerea dezvoltării și implementării plăților și sistemelor de livrare online;
- ✓ Rezolvarea facilă a abuzurilor și litigiilor specifice e-commerce.

Buget: **344,2 milioane lei** (echivalent **76,5 mil euro**)

MĂSURA 2. Creșterea contribuției CD&I în TIC:

- ✓ Promovarea grupurilor inovatoare și a polilor concurențiali în vederea creșterii regionale;
- ✓ Încurajarea cercetării privind dezvoltarea infrastructurii la nivel regional;
- ✓ Răspândirea participării în proiecte de inovare, cercetare și dezvoltare în TIC în cadrul inițiativelor internaționale;
- ✓ Finanțarea inițiativelor în domeniul inovării în TIC în România - crearea de pre-acceleratori pentru asigurarea de susținere financiară, mentorat antreprenorial și susținere tehnologică pentru start-ups cu activitate în domeniul inovării în IT;
- ✓ Continuarea proiectului Open Data - creșterea volumului de seturi de date deschise de către instituțiile publice, pentru a putea dezvolta aplicații inovative pe baza acestor seturi de date.

Buget: **272,2 milioane lei** (echivalent **60,5 milioane euro**)

Buget total obiectivul 3: 616,4 milioane lei (echivalent **137 milioane euro**)

BUGET TOTAL: 2.986 milioane lei (echivalent **663 milioane euro**). Precizare: bugetele prezentate în document sunt conforme cu SNADR. **RESPONSABILI:** Cancelaria Prim-ministrului, MCSI, MENCS.

TURISMUL

STAREA DE FAPT

În ultima perioadă turismul a suferit schimbări profunde, determinând modificări substanțiale ale obiceiurilor consumatorilor, ceea ce pune sub semnul întrebării modelele tradiționale de organizare turistică.

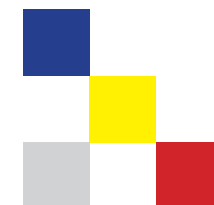
Deși, potrivit datelor Institutului Național de Statistică,

- ✓ **sosirile** în structurile de primire turistică în anul 2015 au însumat un număr de 9.898.600, în creștere cu 17,2% față de cele din anul 2014, (77,4% - sosirile turiștilor români, 22,6% - sosirile turiștilor străini);
- ✓ **înnopțările** în structurile de primire turistică în anul 2015 au însumat un număr de 23.445.400, în creștere cu 15,9% față de cele din anul 2014, România înregistrând unul dintre cele mai rapide ritmuri de creștere a numărului de înnopțări în hoteluri și unități de cazare turistice (23,4 milioane de nopți), raportat la totalul din Uniunea Europeană, care a atins nivelul record de 2,8 miliarde de nopți (+3,2% față de 2014);
- ✓ **valoarea adăugată brută în industria turismului** a fost de 32.599,9 mil. de lei, cea mai mare parte revenindu-i „transportului rutier de pasageri” (13.884,1 mil de lei), urmată de „servicii pentru servirea mâncării și băuturilor” (5.566,0 mil. lei). **Ponderea valorii adăugate brute din industria turismului în totalul valorii adăugate în România a fost de 2,1%;**
- ✓ **valoarea adăugată brută directă din turism** a fost de 11.606,5 mil lei, reprezentând 0,9% din totalul valorii adăugate brute din economie. **Produsul intern brut direct din turism a fost de 12.295,7 mil. de lei, ponderea turismului în Produsul Intern Brut al României reprezentând 1,929% în anul 2013,**

Totuși, în prezent, sectorul turistic din România nu beneficiază de reflexia totală a indicatorilor sectoriali efectiv realizați în totalul economiei naționale. Lipsa unor informații relevante, reale, actuale și corelate din domeniul turismului îngreunează efectuarea analizelor concludente ale stadiului și evoluției pieței serviciilor de turism, ale cererii și ofertei, ale sezonality și ale altor factori determinanți ai dezvoltării acestui sector.

Acest fapt este subliniat și în studiul realizat în anul 2015 de către specialiștii Organizației Mondiale a Turismului, care au declarat că modul de colectare și interpretare a datelor statistice din turism este incomplet și subevaluat. Astfel, punctele slabe ale Sistemului Național de Statistică în Turismul din România, identificate în cadrul raportului OMT 2015, sunt:

- ✓ lipsa informațiilor privind șederea turiștilor la rude;
- ✓ lipsa informațiilor privind șederea turiștilor în reședințe secundare/case de vacanță secundare;
- ✓ lipsa informațiilor privind turiștii care sunt în tranzit și vizitatorii de o zi (fără înnopțare);
- ✓ date incomplete privind valoarea netă a pachetelor turistice;
- ✓ date incomplete privind turismul extern (de outgoing) al românilor;
- ✓ copiii sub 15 ani nu sunt luați în evidență;

- ✓ cheltuielile călătoriilor în scop de afaceri sunt subestimate;
- ✓ valoarea subdimensionată a chiriilor;
- ✓ lipsa datelor privind procentul angajărilor în domeniul turismului comparativ cu numărul total de angajări la nivel național (cota de piață a turismului românesc);
- ✓ lipsa datelor privind productivitatea industriilor din turism și implicit impactul contribuției totale (nu directe) la PIB;
- ✓ lipsa datelor privind numărul călătoriilor și înnoptărilor pe categorii de turist, respectiv pe formă de turism;
- ✓ date incomplete privind numărul sosirilor și înnoptărilor pe mijloc de transport;
- ✓ lipsa datelor privind numărul unităților de primire turistică și capacității de cazare.

Lipsa informațiilor menționate afectează modul de monitorizare a sumelor totale cheltuite pe vacanțe și călătorii la nivel național.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

Principalele ținte până în anul 2020:

- ✓ creșterea numărului turiștilor străini, într-un ritm mediu anual de 15%; creșterea numărului turiștilor români, într-un ritm mediu anual de 8%;
- ✓ creșterea numărului înnoptărilor, într-un ritm mediu anual de 13% pentru turiștii străini și de 9% pentru turiștii români;
- ✓ majorarea sumelor cheltuite/pachet turistic de către turiștii străini, până în anul 2020, cu aproximativ 20% față de suma medie cheltuită de către aceștia în anul 2015;
- ✓ obținerea unei balanțe excedentare a încasărilor pentru turism și călătorii ale României.

OBIECTIVUL 1. Creșterea nivelului de educație și formare profesională a resursei umane din industria ospitalității și turismului

MĂSURA 1. Sprijinirea organizării sistemului de educație profesională în sistem dual

- ✓ implicarea asociațiilor profesionale și patronale din turism, în realizarea curriculei de specialitate, precum și a mediului privat pentru efectuarea stagiului de practică de către elevii care parcurg acest sistem.

MĂSURA 2. Instruirea resursei umane de execuție:

- ✓ “dezvoltarea de școli de turism prin crearea unei *Rețele de Institute de Pregătire în Sectorul Ospitalității*, cu programe de pregătire profesională instituționalizată, amplasate în zone de dezvoltare turistică (noile institute de pregătire din domeniul ospitalității ar putea fi înființate prin transformarea fostelor hoteluri, care nu mai sunt funcționale din diferite motive, fiind obligatoriu ca acestea să fie dotate cu facilități corespunzătoare de pregătire practică). Fiecare *Institut de Pregătire în Sectorul Ospitalității* va putea stabili parteneriate cu școli hoteliere similare din țară și străinătate pentru facilitarea elaborării curriculei, modului de pregătire a profesorilor și a schimbului de experiență și de resurse.” (*Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007 – 2026*).

MĂSURA 3. Pregătirea resursei umane de management la nivel mediu și superior:

- ✓ dezvoltarea unui cadru legislativ care să permită crearea parteneriatelor pentru realizarea de programe de twinning cu universități și organizații de specialitate din țară și din străinătate.

MĂSURA 4. Regândirea sistemului de acordare a certificatelor de către Autoritatea Națională pentru Turism

- ✓ constituirea de comisii mixte, formate din reprezentanții Autorității Naționale pentru Turism, în parteneriat cu organizații de specialitate și mediul privat, care să organizeze examene de recunoaștere/evaluare a competențelor dobândite în vederea obținerii brevetului de turism, a atestatului de ghid turistic etc.

Total buget obiectivul 1: *Bugetul se regăsește în cel alocat pentru implementarea învățământului dual profesional în cadrul domeniului strategic EDUCAȚIE.*

OBIECTIVUL 2. Creșterea calității și performanței destinațiilor de turism din România și asigurarea standardelor de calitate a produselor/serviciilor din industria turistică

MĂSURA 1. Îmbunătățirea sistemului de management al destinației prin coalizarea organizațiilor și factorilor din mediul public și privat, interesați de dezvoltarea și valorificarea potențialului turistic al destinației, prin:

- ✓ legiferarea conceptului și criteriilor de înființare a *Organizațiilor de Management al Destinației*, (O.M.D.) – care vor avea ca principale sarcini realizarea politicii de marketing și gestionarea coordonată a componentelor destinației turistice.

Buget: nu necesită alocări bugetare

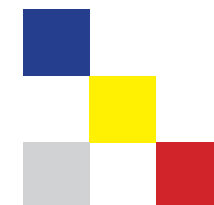
MĂSURA 2. Creșterea calității experienței turiștilor la nivelul destinațiilor turistice, apelând la:

- ✓ dezvoltarea unui sistem de management al calității, prin introducerea mărcii de calitate “RoQ”.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 3. Sprijinirea investițiilor necesare realizării infrastructurii adecvate specificului destinațiilor turistice, contribuind la:

- ✓ îmbunătățirea calității peisajului cultural;
- ✓ extinderea activităților deja existente și introducerea altora noi pentru practicarea turismului în natură și de aventură;
- ✓ dezvoltarea destinațiilor de ecoturism și produselor aferente;
- ✓ favorizarea procesului de diversificare a activităților complementare capacităților de cazare;
- ✓ refacerea și dezvoltarea stațiunilor balneare/balneoclimaterice și de litoral etc.

Program de finanțare a proiectelor din cadrul subprogramelor naționale prioritare:

- ✓ Schi în România;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii turistice din zona montană înaltă;
- ✓ Dezvoltarea echilibrată și integrată a stațiunilor turistice balneoclimaterice;
- ✓ Dezvoltarea echilibrată și integrată a zonei turistice din Delta Dunării și a stațiunilor de pe litoralul Mării Negre;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii turistice culturale;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii turistice de agrement.

Buget: **405 milioane lei** (echivalent **90 milioane euro**)

MĂSURA 4. Corelarea cu legislația europeană privind avizarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului din domeniul turismului și elaborarea unui cadru legislativ cu privire la criteriile de realizare a identității urbane.

Buget: nu necesită alocări bugetare

Total buget obiectivul 2: 405 milioane Lei (echivalent **90 milioane Euro**)

OBIECTIVUL 3. Creșterea notorietății României, ca o destinație turistică de calitate pe piața internațională a turismului

MĂSURA 1. O mai bună cunoaștere a profilului consumatorului:

- ✓ realizarea permanentă de cercetări și studii de piață pentru cunoașterea cât mai exactă a dimensiunilor pieței turistice (dinamică, structură) și a tendințelor în comportamentul consumatorului de servicii turistice.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 2. Desfășurarea activităților de promovare a destinației turistice România, prin campanii derulate în mediul online și offline:

- ✓ reconceptualizarea și comunicarea intensivă a elementelor de diferențiere a destinației turistice România pe piața internațională a turismului;
- ✓ creșterea vizibilității în mediul online: reconfigurarea platformei naționale de turism, www.romania.travel; desfășurarea de campanii pe bloguri interne și internaționale; creșterea prezenței pe rețelele de socializare; viralizarea campaniilor de promovare;
- ✓ optimizarea modului de utilizare a instrumentelor mobile;
- ✓ dezvoltarea campaniilor de marketing integrate, utilizând panotaj exterior pe piețele externe și execuții pe televiziuni de nișă;
- ✓ promovarea României în mass-media internațională, prin intensificarea activităților de relații publice pentru creșterea numărului de știri și editoriale pozitive;
- ✓ susținerea operatorilor turistici ce promovează România, prin organizarea de road show-uri în țările sursă; optimizarea prezenței la manifestările expoziționale de profil;
- ✓ măsurarea corectă a valorii experienței percepute de către client prin crearea unui sistem de Customer Relationship Marketing (C.R.M.);
- ✓ modernizarea și capacitatea Centrelor (Naționale) de Informare și Promovare Turistică.

Buget: **270 milioane lei** (echivalent **60 milioane euro**) conform Viziunii de Marketing 2020 a Autorității Naționale de Turism), pe piețele țintă și emergente:

- ✓ cercetări și studii de piață;
- ✓ creație și producție de materiale de informare și promovare;
- ✓ campanie media;
- ✓ activități de relații publice;
- ✓ marketing online;
- ✓ marketing mobil;
- ✓ evenimente;
- ✓ publicitate outdoor;
- ✓ manifestări expoziționale;
- ✓ buget Reprezentanțe de Promovare și Informare Turistică Externă;
- ✓ optimizare și capacitate activitate Centre (Naționale) de Informare și Promovare Turistică.

MĂSURA 3. Elaborarea strategiilor și stabilirea direcțiilor de acțiune împreună cu organizațiile de profil și cu reprezentanții mediului privat în vederea îndeplinirii obiectivelor din Viziunea de Marketing 2020 a Autorității Naționale pentru Turism.

Buget: nu necesită alocări bugetare

Total buget obiectivul 3: 270 milioane lei (echivalent **60 milioane euro**)

OBIECTIVUL 4. Dezvoltarea sustenabilă a turismului prin crearea unui cadru legislativ coerent

MĂSURA 1. Îmbunătățirea modului de luare în evidență a încasărilor din turism și de evaluare a contribuției indirecte a turismului în PIB:

- ✓ legiferarea și implementarea proiectului de lege privind Sistemul Informațional pentru Turism (S.I.T.);
- ✓ extinderea Contului Satelit al Turismului, reprezentând instrumentul statistic standardizat la nivel internațional.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 2. Realizarea unei coordonări legislative între diversele sectoare aflate în relații de interdependență cu turismul:

- ✓ crearea unor grupuri de lucru interministeriale pe diferitele paliere, conform Viziunii de Marketing 2020 a Autorității Naționale pentru Turism.

Buget: nu necesită alocări bugetare

Total buget obiectivul 4: nu necesită alocări bugetare

BUGET TOTAL: 675 milioane lei (150 milioane euro)

RESPONSABILI: Autoritatea Națională pentru Turism/instituții publice centrale și locale.

CAPITAL

ABSORBȚIA FONDURILOR STRUCTURALE EUROPENE

STAREA DE FAPT

În urma exercițiului financiar 2007 – 2013, UE s-a concentrat în exercițiul financiar actual (2014-2020) nu doar pe capacitatea de absorbție, ci și pe concentrarea tematică a domeniilor ce pot fi susținute prin fonduri structurale grupate în jurul a 11 obiective tematice comune ale statelor membre (*Investment for Growth & Jobs*).

Pentru ca un proiect să poată fi finanțat cu fonduri europene structurale și de investiții, acesta trebuie să se înscrie într-o strategie națională și să se încadreze în obiectivele Strategiei Europa 2020 (ex: Strategia de Cercetare și Inovare, Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice, Masterplanul General de Transport, Strategia Națională de Sănătate, Strategiile relevante în domeniul educației etc.).

Cele mai mari bariere identificate în accesarea fondurilor structurale sunt:

1. Neadekvarea administrației centrale și locale la noua schemă de accesare a fondurilor UE (lipsa capacității administrative care să genereze, implementeze și monitorizeze proiecte mature, finanțabile din FESI);
2. Complexitatea procedurilor de proiect.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Consolidarea capacității de elaborare, evaluare și monitorizare a politicilor publice la nivelul administrației publice centrale și locale în vederea dezvoltării, implementării și monitorizării unui pachet de proiecte mature, care să corespundă priorităților strategice stabilite prin politicile publice naționale și în linie cu orientările UE.

La nivelul Acordului de Parteneriat au fost identificate 11 ministere prioritare pentru consolidarea capacității administrative la nivel central. Autoritățile publice locale trebuie să fie și ele vizate și susținute pentru consolidarea capacității administrative. Resursele pot fi distribuite la nivelul ministerelor în funcție de ariile prioritare destinate finanțărilor acoperite de acestea.

MĂSURA 1. Întărirea unităților de politici publice la nivelul Ministerelor prioritare.

MĂSURA 2. Stabilirea unor comitete tematice la nivelul Guvernului, cu rolul de a corela și de a crește calitatea politicilor publice, care să genereze un portofoliu de proiecte finanțabile din fonduri europene structurale și de investiții. Aceste comitete vor fi formate atât din reprezentanți ai structurilor guvernamentale, cât și din reprezentanți ai mediului de afaceri sau ai societății civile. Rolul lor va fi de a consolida nivelul de expertiză asociată procesului de elaborare a politicilor publice.

MĂSURA 3. Consolidarea capacității administrative a instituțiilor publice: actualizarea legilor de funcționare a administrației publice, dinamizarea politicilor salariale, flexibilizarea procedurilor interne. Implementarea acestor măsuri va conduce la creșterea gradului de responsabilitate a actului public și la conturarea unei poziții partenariale a instituției publice în raport cu beneficiarul finanțării nerambursabile.

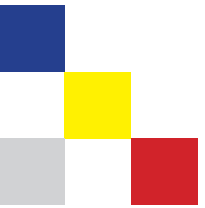
MĂSURA 4. Adaptarea cadrului național de management al fondurilor structurale la politicile publice adoptate de Comisia Europeană în sectorul Instrumentelor Financiare. O soluție viabilă este înființarea unei instituții/entități naționale care să gestioneze instrumentele financiare specifice fondurilor europene.

Buget total obiectivul 1: 1.530 milioane Lei (echivalent 340 milioane euro) (FSE + național), asigurați prin Programul Operațional Capacitate Administrativă, Obiectiv Specific 1.1 "Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP" și Obiectiv Specific 2.1 "Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP".

Responsabili: cele 11 ministere prioritare sub coordonarea CPM și MDRAP

OBIECTIVUL 2. Simplificarea procesului și a procedurilor de depunere și implementare a proiectelor finanțate din FESI – Demers al Ministerului Fondurilor Europene în parteneriat cu MDRAP și MADR (instituții care îndeplinesc rol de autoritate de management), Autoritatea de Certificare din cadrul MFP și Autoritatea de Audit din cadrul Curții de Conturi

- ✓ Actualizarea procedurilor elaborate pentru fiecare funcție exercitată de Autoritățile de Management în conformitate cu dezvoltarea modulelor sistemului informatic dedicat (MySMIS2014);
- ✓ Creșterea gradului de transparență a procesului decizional.

MĂSURA 1. Dezvoltarea și operaționalizarea graduală a modulelor MySMIS și elaborarea manualelor privind utilizarea sistemului informatic de către beneficiari.

MĂSURA 2. Operaționalizarea graduală a modulelor dezvoltate (de ex. depunere cerere de finanțare, contractare, monitorizare indicatori etc.).

MĂSURA 3. Standardizarea procedurilor de lucru ale Autorităților de Management în conformitate cu modulele sistemului informatic.

MĂSURA 4. Corelarea procesului decizional cu gradul de responsabilitate instituțională la toate nivelurilor sistemului de management al fondurilor structurale.

BUGET TOTAL: 1.530 milioane Lei (echivalent 340 milioane euro)

RESPONSABILI: cele 11 ministere prioritare sub coordonarea CPM și MDRAP, MFE, MDRAP, MADR, Autoritatea de Certificare, sprijinite de Autoritatea de Audit

PIAȚA DE CAPITAL

STAREA DE FAPT

În momentul de față, piața de capital din România este încă într-o fază incipientă de dezvoltare (capitalizare și lichiditate scăzută – fiind încadrată în categoria ‘frontier markets’), asigurând o parte nesemnificativă din necesarul de finanțare al companiilor locale. Cu toate acestea, România este piața cu cel mai ridicat potențial, în comparație cu bursele din Europa de Sud-Est.

Lichiditatea scăzută, precum și oferta limitată de IPOs/SPOs determină un interes scăzut al investitorilor instituționali internaționali pentru piața de capital din România, limitează opțiunile de investiție ale actorilor instituționali locali și opțiunile de diversificare a portofoliului pentru investitorii de retail (persoane fizice).

De asemenea, transparența scăzută a emitenților a determinat o anumită reticență din partea investitorilor. Adoptarea noului Cod de Guvernanță Corporativă al BVB, începând cu anul 2016, are deja un rol semnificativ în creșterea transparenței și eticii în afaceri.

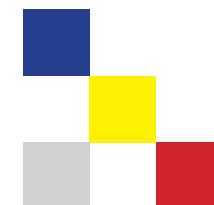
Datele oficiale privind scăderea accentuată a populației, dar și un proces accelerat de îmbătrânire evidențiază necesitatea dezvoltării sistemului privat de pensii. Înrăutățirea ratei de dependență sistemică (numărul pensionarilor raportat la numărul contribuabililor la sistemul de asigurări sociale de stat) periclitează starea sistemului public de pensii, cu un deficit în creștere și, mai departe, sustenabilitatea finanțelor publice. Dezvoltarea sistemului privat de pensii va crea premisele pentru ca viitorii pensionari participanți la schemele private să beneficieze de randamente solide provenite din investiții în companii valoroase sau proiecte construite și finanțate transparent. În plus, fondurile de pensii reprezintă nu doar vehicule de economisire pe termen lung pentru populație, dar și o clasă de investitori instituționali cu un rol important pentru piața financiară locală.

Prin dezvoltarea pieței de capital locale, România are șansa unică să aibă un sector al pieței financiare cu un caracter autohton, național, care oferă în același timp un acces echilibrat la fondurile străine și locale, fiind reglementat și operațional administrat de instituțiile din România.

Clasificarea pieței de capital locale ca piață emergentă de către furnizorii de indici la nivel mondial (FTSE, MSCI, S&P Dow Jones Indices, Stoxx) ar fi un pas natural spre eficientizarea rolului acestora de finanțator al creșterii economiei naționale, precum și spre sporirea fluxului de investiții străine către România.

Perspective. Dezvoltarea pieței de capital e necesară pentru a:

- ✓ Deveni o alternativă viabilă de finanțare a companiilor cu capital românesc;
- ✓ Permite sistemului financiar să fie mai stabil și să absoarbă mai ușor șocurile (ca sistem diversificat și cu o dependență de fonduri externe mai redusă);
- ✓ Permite dezvoltarea sistemului privat de pensii;
- ✓ Susține programul de privatizare al companiilor de stat;
- ✓ Crește transparența și performanța companiilor cu capital românesc prin aplicarea standardelor de guvernanță corporativă în companiile cu capital românesc (de stat și private), conform prevederilor Codului de guvernanță corporativă al BVB.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Susținerea pieței de capital locale în vederea dezvoltării capitalului autohton

MĂSURA 1. Alinierea cadrului național de reglementare în sfera societăților și a pieței de capital la legislația europeană în vigoare, dar și corelarea la nivel național a legislației primare și secundare.

- ✓ Actualizarea Legii 31/1990, în vederea îmbunătățirii guvernantei corporative, lărgirii plajei de instrumente, emiterii de obligațiuni corporative etc.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 2. Crearea unui program de educație financiară și managerială pentru societățile cu capital privat autohton, în special în domeniile corporate finance, project management, product management și guvernanta corporativă.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 3. Crearea cadrului de reglementare care va permite eliminarea Secțiunii 1 a Depozitarului Central și creșterea bazei de investitori de retail.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

Buget total obiectivul 1: nu necesită alocări bugetare.

OBIECTIVUL 2. Dezvoltarea sistemului de pensii private prin lărgirea orizontului investițional, care să permită fondurilor participarea la finanțarea și dezvoltarea proiectelor de infrastructură, private equity și real estate

MĂSURA 1. Susținerea sistemului de pensii private cu 3 piloni:

- ✓ Menținerea calendarului de implementare a reformei pensiilor și creșterea contribuțiilor la Pilonul 2 la 6% din salariul brut;
- ✓ Menținerea deductibilității pentru Pilonul 3.

Buget: 3.169 milioane lei (echivalent 704 milioane euro)

Buget total obiectivul 2: 3.169 milioane lei (echivalent 704 milioane euro)

OBIECTIVUL 3. Continuarea programului de listări ale companiilor de stat la BVB

MĂSURA 1. Accelerarea listării unor noi companii prin piața de capital, printre care:

- ✓ Hidroelectrica (listarea unui pachet de minimum 20 – 25% pentru crearea unei piețe secundare de tranzacționare puternice care să asigure lichiditate suficientă pentru acțiuni pe bursă; free float de min. 635* mil. USD pentru ca Hidroelectrica să fie eligibilă pentru MSCI);
- ✓ CEC – ofertă publică de noi acțiuni, de cel puțin 20 – 25%, astfel încât să beneficieze de finanțare pentru expansiune, recăștigarea cotei de piață, susținerea economiei;
- ✓ Telekom Romania Communications – listarea unui pachet de 25% din acțiunile deținute de stat;
- ✓ CN Aeroporturi București S.A. – majorare de capital prin emiterea de noi acțiuni reprezentând 20-25% din capitalul social al companiei și vânzarea acestora prin BVB;
- ✓ CN A.P.M. Constanța S.A. - majorare de capital prin emiterea de noi acțiuni reprezentând 20-25% din capitalul social al companiei și vânzarea acestora prin BVB;
- ✓ SN Sării S.A.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 2. Accelerarea derulării unor oferte secundare de acțiuni ale unor companii listate:

- ✓ Romgaz – listarea unui pachet de minimum 3,4% pentru îndeplinirea criteriilor MSCI privind free float (actual 22% / 545 mil. USD);
- ✓ OMV Petrom - listarea unui pachet de minimum 7,1% pentru îndeplinirea criteriilor MSCI privind free float (actual 9% / 345 mil. USD);
- ✓ Rompetrol S.A. – vânzarea unui pachet de 26,6959% din acțiunile deținute de stat.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 3. Introducerea principiilor de guvernanta corporativă în cadrul companiilor de stat în vederea creșterii transparenței decizionale, a profesionalismului actului managerial și, implicit, a atractivității pentru investitori în cazul listărilor - 136 întreprinderi publice** care ar trebui să implementeze OUG 109.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

*criteriu MSCI la 30 iunie 2016

**la data de 30 iunie 2016

MĂSURA 4. Înființarea unei singure entități în cadrul Guvernului care să concentreze și să administreze într-un singur loc toate participațiile statului.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

Buget total obiectivul 3: nu necesită alocări bugetare.

OBIECTIVUL 4. Simplificarea procedurilor de înregistrare fiscală pentru investitorii străini care sunt interesați de tranzacționarea pe piața de capital românească.

MĂSURA 1. Dezvoltarea infrastructurii necesare la ANAF și a cadrului de reglementare incident pentru înregistrarea fiscală a investitorilor nerezidenți .

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 2. Implementarea planului declarat al ASF de eliminare a pragurilor la SIF-uri, ca efect al modificării legislației existente și al clarificării regimului fondurilor de investiții, până cel târziu în mai 2016.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 3. Implementarea proiectului STEAM de către ASF în vederea îmbunătățirii reglementărilor și legislației.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

Buget total obiectivul 4: nu necesită alocări bugetare

BUGET TOTAL: 3.169 milioane lei (echivalent **704 milioane euro**)

RESPONSABILI: BVB, ASF, Ministerele care au în subordine companii de stat pentru aplicarea ordonanței 109.

CAPITAL AUTOHTON ȘI INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE (ISD)

STAREA DE FAPT

„Deficiențele structurii de guvernanță și mediul de afaceri nefavorabil din România creează un climat de nesiguranță, frânează competitivitatea și reprezintă obstacole în calea investițiilor” consemnează Raportul de Țară întocmit de Comisia Europeană în luna februarie 2016, menționând totodată că „*mediul de afaceri din România s-a îmbunătățit foarte puțin în anul 2015*”. Astfel, în ceea ce privește ușurința de a face afaceri, România se situează în cadrul raportului Băncii Mondiale „Doing Business 2016”, publicat în octombrie 2015, tot pe locul 37, cu un punctaj total de 73,78 (cu doar 0,19 puncte mai mare față de cel din anul anterior).

Atragerea investițiilor de capital autohton

În privința **tipului de capital care caracterizează mediul de afaceri din România**, statisticile relevă că totalul capitalului privat a crescut de la 13 miliarde de euro în anul 2000 (80% capital autohton vs 20% capital străin) la aproximativ 100 de miliarde de euro la finalul anului 2014 (52% capital autohton vs 48% capital străin). Volumul capitalului străin a sporit față de anul 2000 de 17 ori, în timp ce capitalul local s-a majorat de 5 ori. Referitor la exporturi, în anul 2014, cea mai mare pondere în totalul firmelor exportatoare era deținută de cele având capital integral românesc - 63.5%, celelalte două categorii (capital străin și mixt) cumulând restul de 36.5% din total. Însă, produsele cu valoarea adăugată cea mai mare sunt realizate de companiile străine. Astfel, în anul 2014, firmele exportatoare având capital integral românesc contribuiau cu doar 14,6% din valoarea totală a exporturilor, în timp ce companiile cu capital integral străin (5.310) furnizau peste 55% din valoarea exporturilor.

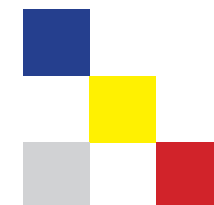
Conform datelor ONRC din august 2016, capitalul autohton predomină la nivelul întreprinderilor mici și mijlocii. Intensitatea pe care o au IMM-urile în procesele de inovare și utilizare a tehnologiei informaționale este mult sub nivelul mediu din Uniunea Europeană, accesul acestora la finanțare rămânând încă limitat.

Aceste aspecte accentuează dezideratul stimulării capitalului autohton, cu potențiale efecte asupra îmbunătățirii balanței comerciale, în sensul reducerii dependenței economiei de investițiile străine. Totuși, nu e suficient să existe o pondere cât mai mare a capitalului autohton în economie, ci și o creștere a calității și robusteții acestuia.

Atragerea investițiilor străine directe (ISD)

Dezideratul impulsării capitalului autohton nu trebuie să fie caracterizat de aversiune față de capitalul extern, acesta fiind complementar celui local, creând condiții favorabile și pentru dezvoltarea acestuia din urmă. Astfel, ISD-urile atrase de economia națională reprezintă un catalizator important atât pe termen scurt, prin contribuția la creșterea PIB-ului, numărului de salariați și încasărilor bugetare, dar și pe termen lung, ajutând la sporirea potențialului de creștere prin aportul de capital fizic și financiar, transferul de know-how, intensificarea concurenței și îmbunătățirea productivității totale a factorilor de producție.

Un instrument util în atragerea și utilizarea ISD-urilor au fost ajutoarele de stat. În perioada 2007-2014, acestea, au fost în sumă de 473 mil. de euro, cu o contribuție la dezvoltarea regională de 1,68 mld. de euro și peste 14,4 mii de angajați. Astfel, valoarea multiplicatorului ajutoarelor de stat în perioada de referință a fost de 3,5 (1 euro ajutor de stat a generat în economia românească o valoare de peste 3,5 ori mai mare).

Dacă privim la evoluția numărului de salariați, acesta a ajuns în luna iulie 2016 la cel mai ridicat nivel de după criza economică recentă - 4,722 milioane de salariați. După estimările Departamentului de Promovare a Comerțului și Investițiilor, aproximativ 30% din creșterea cu 152.000 a numărului de salariați, între iulie 2015 - iulie 2016, a fost creată de investițiile străine atrase.

Principalele constrângeri identificate în urma întâlnirilor și interviurilor cu peste 100 de firme având capital străin, existente în România sau în stadiul de prospectare, sunt:

- ✓ Proceduri rigide și greoaie (obținerea autorizațiilor de mediu, vizelor pentru cetățenii din afara Uniunii Europene, ajutorului de stat etc.);
- ✓ Contactul limitat cu investitorii străini după ce aceștia au finalizat procesul de investire;
- ✓ Legăturile slabe între companiile locale și străine, atât în interiorul parcurilor industriale, cât și din perspectiva necesității de a crea clustere industriale.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Eficientizarea acordării ajutorului de stat și îmbunătățirea criteriilor de alocare ale acestuia

MĂSURA 1. Scurtarea timpului de analiză de la înmânarea aplicației la decizia finală de acordare a ajutorului de stat, în special în cazul răspunsurilor la întrebările lămuritoare.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 2. Diversificarea și completarea criteriilor de alocare ale ajutorului de stat în vederea creșterii șanselor firmelor locale.

Buget: nu necesită alocări bugetare

Buget total obiectivul 1: nu necesită alocări bugetare.

OBIECTIVUL 2. Încurajarea dezvoltării unor campioni naționali și regionali

MĂSURA 1. Realizarea unor programe de training și consultanță în domeniul managementului de proiecte, marketingului, strategiei, finanțelor etc., dezvoltate împreună cu instituții de prestigiu în domeniu, pentru a asigura o calitate înaltă a competențelor transferate.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 2. Sprijinirea construcției de parcuri industriale la nivel național, mai ales în județele care în prezent nu au un parc industrial (de exemplu Constanța, Mehedinți, Buzău), preluând bunele practici dintre cele care în prezent funcționează, facilitând în special integrarea IT-ului în mai multe sectoare de activitate (automobile, aerospațial, alimentar etc.).

Buget: 300 milioane lei (echivalent 67 milioane euro)

MĂSURA 3. Sprijinirea dezvoltării clusterelor în centre de excelență pentru a furniza expertiza necesară IMM-urilor.

Buget: 600 milioane lei (echivalent 133 milioane euro)

Buget total obiectivul 2: 900 milioane Lei (echivalent 200 milioane Euro)

OBIECTIVUL 3. Dezvoltarea și operaționalizarea unor scheme noi de finanțare

MĂSURA 1. Dezvoltarea unei noi scheme de ajutor de stat, dedicată IMM-urilor. Schema este deja prevăzută pentru anii 2017-2020 și are o finanțare de 900 de milioane de lei. Aceasta va fi operațională la începutul anului 2017, va fi inclusă în Legea Bugetului pentru 2017 și trebuie continuată ca o schemă multi-anuală pentru antreprenori.

Buget: 900 milioane lei (echivalent 200 milioane euro)

MĂSURA 2. Crearea unor mecanisme financiare rapide pentru companii inovative (granturi, fonduri de capital de risc și de garantare):

- ✓ Programe de incubare (faza inițială) utilizând facilitățile existente ale institutelor (INCD-uri, ASAS, Academia de Științe Medicale, Academia Română) pe specializările: autovehicule, aeronautică și spațiu, biotehnologii (agricultură de precizie), securitate informatică, servicii de tech-medicină, materiale avansate;
- ✓ Programe de creștere și dezvoltare accelerată a companiilor (faza de la „start-ups” la „scale-ups”), pe specializările autovehicule, aeronautică și spațiu, biotehnologii (agricultură de precizie), securitate informatică, servicii de tech-medicină, materiale avansate.

Buget: 800 milioane lei (echivalent 178 milioane euro)

Buget total obiectivul 3: 1.700 milioane Lei (echivalent 378 milioane Euro)

OBIECTIVUL 4. Îmbunătățirea relației dintre autoritățile publice și investitori

MĂSURA 1. Crearea cadrului legal la nivelul autorităților publice locale în vederea îmbunătățirii serviciilor de aftercare oferite investitorilor existenți (Ministerul Economiei, autorități locale) - îmbunătățirea accesului la bazele de date statistice și reformarea acestora.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 2. Revitalizarea diplomației economice prin reorganizarea rețelei de atașați economici și comerciali.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 3. Sprijinirea regiunilor de dezvoltare în vederea promovării pe plan extern, pentru a atrage investitori străini, precum și creșterea rolului pe care îl au Agențiile de Dezvoltare Regională în atragerea investitorilor și în promovarea exporturilor companiilor locale.

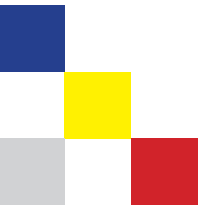
Buget: 90 milioane lei (echivalent 20 milioane euro)

MĂSURA 4. Crearea unor instrumente obiective de măsurare a eficacității atragerii ISD în România, care să urmărească, printre altele, contribuția acestora la dezvoltarea regională, privind îndeosebi transferul de know-how pe care ISD-urile îl realizează și integrarea altor companii locale în lanțul de valoare.

Buget: nu necesită alocări bugetare

Buget total obiectivul 4: 90 milioane lei (echivalent 20 milioane euro)

FACILITATORI

INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

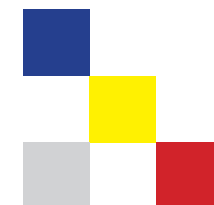
STAREA DE FAPT

Infrastructura de transport subdezvoltată, comparativ cu necesitățile regionale, este un factor care afectează în mod direct dezvoltarea economică a României. Din totalul de 2.500 de km de drumuri integrate rețelei Trans-Europene, doar 700 de km respectă standardele în domeniu. Costurile pentru completarea rețelei de autostrăzi care să conecteze strategic atât provinciile istorice între ele, cât și România de restul Uniunii Europene se ridică la aproximativ 16 miliarde de euro, în timp ce fondurile structurale alocate pentru perioada 2014 – 2020 sunt de doar 4 miliarde. Pe lângă necesarul de noi construcții, aproximativ 40% din rețeaua de transport existentă are nevoie de lucrări de reabilitare și modernizare, ceea ce impune cheltuieli suplimentare.

În perioada 2007 – 2013, România a avut la dispoziție aproximativ 4.6 miliarde de euro prin fonduri structurale europene pentru transport, din care a absorbit aproximativ 60%, pondere cu impact asupra tuturor modurilor de transport. Câteva dintre cauzele absorbției scăzute au fost:

- ✓ Schimbări majore cu caracter repetitiv la nivelul structurilor decizionale ale Ministerului Transporturilor, cu impact asupra fluxului de personal de conducere la nivelul direcțiilor funcționale ministeriale și, implicit, asupra unităților din subordine (de ex., CNADNR);
- ✓ Lipsa capacității administrative în Ministerul Transporturilor și CNADNR prin corelare cu motivul anterior menționat, situație care a generat un flux de personal cu impact asupra managementului proiectelor și asupra termenelor de implementare a acestora;
- ✓ Instabilitatea priorităților de investiții (lipsa unei strategii pe termen lung);
- ✓ Pregătirea deficitară a proiectelor (studii de fezabilitate realizate neprofesionist și transferarea responsabilității către constructor, în paralel cu implementarea contractelor de tip Fidic Galben, care au condus la apariția unor modificări la faza de elaborare Proiect Tehnic generate de către constructori);
- ✓ Procesul greoi de avizare și autorizare;
- ✓ Lipsa de atractivitate a pieței de construcții (din cauza lipsei de predictibilitate a pieței și a condițiilor de contractare, lipsa unei strategii coerente care să definească prioritățile investiționale în domeniul transporturilor).

Prioritatea trebuie să o constituie finalizarea proiectelor finanțate din fonduri UE, concentrându-ne în același timp și asupra procesului de elaborare a documentației tehnico-economice, pentru a se asigura evitarea erorilor de proiectare care au condus la întârzieri majore în perioada anterioară de programare POST 2007-2013.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Selectarea proiectelor cheie de infrastructură rutieră.

MĂSURA 1. Centura București Nord (A0) – în regim de drum expres.

Buget: 4.500 milioane lei (echivalent 1.000 milioane euro)

MĂSURA 2. Tronsonul Sibiu-Pitești (116,6 km)

Buget: 7.650 milioane lei (echivalent 1.700 milioane euro)

MĂSURA 3: Tronsonul Tg. Mureș-Iași

Buget: 1.350 milioane lei (echivalent 300 milioane euro) - bugetul alocat studiilor de fezabilitate

Buget total obiectivul 1: 13.500 milioane lei (echivalent 3.000 milioane euro)

OBIECTIVUL 2. Finalizarea proiectelor de infrastructură feroviară

MĂSURA 1. Reabilitarea liniei de cale ferată Brașov – Simeria, componentă a Coridorului IV Pan-European, pentru circulația trenurilor cu viteză maximă de 160 km/h, tronsonul Sighișoara – Coșlariu. Termen estimat pentru finalizarea lucrării: martie 2020.

Buget: 2.629 milioane lei (echivalent 584 milioane euro)

MĂSURA 2. Reabilitarea liniei de cale ferată Brașov – Simeria, componentă a coridorului Pan – European IV, pentru a asigura circulația trenurilor cu o viteză de 160 km/h, tronsonul Coșlariu – Simeria. Termen estimat pentru finalizarea lucrării: noiembrie 2019.

Buget: 2.943 milioane lei (echivalent 654 milioane euro)

MĂSURA 3. Reabilitarea liniei de cale ferată Frontieră – Curtici - Simeria parte componentă a Coridorului IV Pan – European pentru circulația trenurilor cu viteză maximă de 160 km/h, Tronsonul 2: Km 614 – Gurasada și Tronsonul 3: Gurasada – Simeria - 141,178 km. Termen estimat pentru finalizarea lucrării: 2020.

Buget: 10.907 milioane lei (echivalent 2.424 milioane euro)

MĂSURA 4. Reabilitarea liniei de cale ferată Brașov – Simeria, componentă a Coridorului Rin - Dunăre, pentru circulația cu viteză maximă de 160 km/h, secțiunea Brașov - Sighișoara, subsecțiunile : 1. Brașov – Apața și 3. Cața – Sighișoara - 85 km. Termen estimat pentru finalizarea lucrării: 2020.

Buget: 3.685 milioane lei (echivalent 819 milioane euro)

MĂSURA 5. Reabilitarea liniei de cale ferată Brașov – Simeria, componentă a Coridorului Rin - Dunăre, pentru circulația cu viteză maximă de 160 km/h, secțiunea Brașov - Sighișoara, subsecțiunea 2. Apața - Cața - 44 km. Termen estimat pentru finalizarea lucrării: 2020.

Buget 3.266 milioane lei (echivalent 726 milioane euro)

Buget total obiectivul 2: 23.400 milioane lei (echivalent 5.200 milioane euro; din care 3.100 milioane euro reprezintă bugetul deja alocat, iar diferența de 2.100 milioane euro reprezintă necesarul de finanțare).

OBIECTIVUL 3. Îmbunătățirea cadrului instituțional pentru implementarea proiectelor prioritare de infrastructură

MĂSURA 1. Înființarea unei noi Companii Naționale de Investiții Rutiere care să gestioneze într-un cadru mai eficient proiectele strategice.

Buget: 180 milioane lei (echivalent 40 milioane euro)

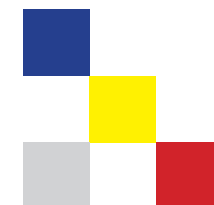
MĂSURA 2. Crearea unui cadru eficient și profesionist pentru realizarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice pentru coridoarele prioritare (cu scopul final de a genera proiecte mature care să poată fi eligibile spre finanțare).

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 3. Identificarea unor proiecte de infrastructură eligibile pentru a fi finanțate pe termen lung prin instrumente specifice pieței de capital (e.g. infrastructură bonds, contractarea împrumuturilor IFI (BEI/ BERD), și lansarea unui astfel de proiect de finanțare.

Buget: nu necesită alocări bugetare

Buget total obiectivul 3: 180 milioane lei (echivalent 40 milioane euro)

CADASTRUL ȘI CARTEA FUNCİARĂ

STAREA DE FAPT

Sistemul de evidență a proprietăților este motorul unei economii de piață capitalistă de succes (Hernando de Soto – The Mystery of Capital, New York, 2001) [...] reduce costul tranzacțiilor, securizează drepturile de proprietate și reduce corupția. O proprietate fără cadastru sau fără carte funciară este un capital blocat, un capital “sechestrat”, care nu poate fi valorificat de către proprietar sau posesor. Această situație diminuează valoarea proprietății, întrucât ea nu poate fi tranzacționată.

Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară gestionează sistemul integrat de cadastru și carte funciară, care reprezintă registrul public al proprietăților imobiliare din România.

Înregistrarea imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară se poate realiza prin:

- ✓ înscrieri sporadice - efectuate la cererea proprietarului sau a titularului unui drept real imobiliar;
- ✓ înregistrare sistematică – efectuate din oficiu, gratuit pentru cetățeni, prin Programul Național de Cadastru și Carte Funciară.

La data de 04.09.2016 numărul de imobile (terenuri și clădiri) gestionate de sistemul informatic integrat de cadastru și carte funciară era de 9.003.700, reprezentând 22,51% din totalul de 40.000.000, care reprezintă numărul aproximativ de imobile din România.

La începutul anului 2015 doar 7 unități administrativ-teritoriale (UAT), dintre cele 3.181 existente în România, aveau cadastrul finalizat. Din acest total, 2.861 UAT sunt în mediul rural și includ aproximativ 32 de milioane de imobile.

La finalul anului 2015, ca urmare a reglementării finanțării - prin Legea nr. 150/2015 de modificare și completare a Legii cadastrului și publicității imobiliare nr. 7/1996 - de către ANCPI a lucrărilor de înregistrare sistematică inițiate prin proiectul CESAR, înregistrarea sistematică a fost finalizată în 17 UAT.

În scopul accelerării înregistrării gratuite pentru cetățeni a tuturor imobilelor din România, Guvernul României a aprobat Hotărârea Guvernului nr. 294/2015, prin care au fost stabilite principalele acțiuni și activități aferente Programului național, precum și sumele necesare implementării acestora.

Programul național de cadastru și carte funciară (2015-2023) are un buget de aproximativ 1,2 miliarde euro, constituit din veniturile proprii ale ANCPI și fonduri europene.

În luna iunie 2016, Guvernul României a aprobat Ordonanța de urgență nr. 35/2016, care a instituit măsuri de accelerare a înregistrării sistematice, prin:

- ✓ finanțarea de către ANCPI a bugetului primăriilor care vor iniția și contracta lucrări de înregistrare sistematică cu privire la imobilele din sectoare cadastrale din extravilan și, pe cale de excepție, a celor din intravilan, plata acestora urmând a se efectua ulterior înființării cărților funciare;
- ✓ cofinanțarea lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor inițiate de primării pentru întreaga unitate administrativ teritorială, ulterior finalizării lucrărilor la nivelul sectorului cadastral, respectiv deschiderii din oficiu a cărților funciare;
- ✓ diminuarea termenului de soluționare a cererilor de rectificare a documentelor tehnice ale înregistrării sistematice, soluționare care se va efectua în perioada de afișare publică, dar nu mai târziu de 60 de zile de la finalizarea perioadei de afișare;
- ✓ posibilitatea integrării în sistem a documentelor tehnice ale înregistrării sistematice cu prilejul verificării și recepției acestora.

Finanțarea sau cofinanțarea de către ANCPI a acestor lucrări, din veniturile proprii, se face în limita a 60 lei/imobil/carte funciară, iar aceste măsuri sunt menite să contribuie la:

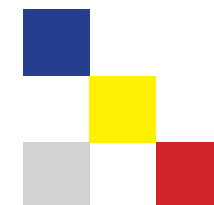
- ✓ Implementarea schemelor de plăți în agricultură, definatorii pentru accesarea în condiții optime a fondurilor alocate României pentru următorul exercițiu 2020-2027;
- ✓ Creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene în agricultură;
- ✓ Finalizarea procesului de restituire a proprietăților;
- ✓ Soluționarea situațiilor generate de suprapunerile de terenuri în extravilan;
- ✓ Stabilirea unei baze reale de impozitare a proprietăților imobiliare;
- ✓ Identificarea proprietarilor, posesorilor și soluționarea succesiunilor nedezbătute, prin plata onorariilor notariale de către ANCPI;
- ✓ Dezvoltarea piețelor ipotecare în zonele rurale;
- ✓ Reducerea termenelor de implementare a proiectelor de infrastructură strategică națională.

În aplicarea prevederilor OUG nr. 35/2016, referitoare la finanțarea de către ANCPI a lucrărilor de înregistrare sistematică inițiate de primării, până la data de 30.08.2016 au fost încheiate 1.682 contracte de finanțare.

Măsurile aprobate prin OUG nr. 35/2016 sunt menite să contribuie la creșterea PIB potențial în perioada 2016-2020, dat fiind faptul că România are o suprafață de teren agricol de 14 milioane ha și teren arabil de 9,4 milioane ha.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Scăderea perioadei necesare finalizării unui contract de cadastru pentru o UAT de la 76 de săptămâni la 50 de săptămâni

Tabelul 1. Durata contractului de cadastru de la intrarea în vigoare

	Activitate	Responsabil	Durată activitate (săptămâni)
1	Livrare raport preliminar	Prestator	4
	Verificare și recepție	ANCPI	2
2	Livrare documente tehnice ale cadastrului (copie spre publicare)	Prestator	34
	Verificare, recepție și acceptanța livrării	OCPI, ANCPI	10
3	Livrare documente tehnice ale cadastrului – inclusiv perioada de afișare publică și soluționare a contestațiilor (copie finală)	Prestator	22
	Verificarea și recepția livrării	OCPI, ANCPI	4

MĂSURA 1. Flexibilizarea modificării reglementărilor pentru adoptarea rapidă a măsurilor care să reglementeze situațiile blocante (cel puțin 12 săptămâni):

- ✓ Crearea unei legislații secundare care să explice principiile din legea 7/1996 și să permită modificarea prevederilor pe măsura realității din teren, astfel încât să nu fie nevoie de modificarea unei legi la fiecare speță nouă (ar permite scurtarea procesului cu cel puțin 4 săptămâni);
- ✓ Adoptarea proiectului de lege de modificare a legii nr. 7/1996, aflat acum la MDRAP (ar permite scurtarea procesului cu cel puțin 8 săptămâni);
- ✓ Renunțarea la modificări legislative care impun proceduri diferite sau cerințe suplimentare.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 2. Eficientizarea procesului de atribuire a acordurilor cadru, prin clarificarea sau simplificarea legislației achizițiilor (ar fi putut fi economisite 36 de săptămâni în anul 2015):

- ✓ Elaborarea de ghiduri clare, simple, unitare pentru autoritățile locale respectiv pentru prestatorii din domeniul cadastrului, astfel încât licitațiile să nu mai fie anulate în mod repetat (în 2015 au fost pierdute 9 luni cu anularea a 2 licitații);
- ✓ Clarificarea legislației referitoare la criteriile de selecție în cazul prestatorilor în domeniul cadastrului, astfel încât prestatorii să nu mai ezite să se angajeze în licitații de teama controalelor ulterioare. Organismele de control (de ex. Curtea de Conturi) și cele care întocmesc legislația (de ex. ANAP) ar trebui să coopereze astfel încât să aibă definiții clare și interpretări similare pentru situațiile legate de cadastru.

Buget: nu necesită alocări bugetare

MĂSURA 3. Modificarea procedurii de selecție a UAT

- ✓ Modificarea articolului 5 din HG nr. 294/2015, astfel încât comisia internă a ANCPI (care hotărăște procedura de prioritizare) să fie înlocuită cu o Comisie interministerială (din care să facă parte reprezentanții MADR, MT, MDRAP, MFE, ANCPI și 2 membri ai Comisiei Europene în calitate de observatori). Comisia trebuie să elaboreze criteriile de selecție a acelor UAT pentru care cadastrul va fi finanțat din fonduri europene; criteriile trebuie să îndeplinească standardele fondurilor europene

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 4. Creșterea capacității de verificare în paralel a mai multor UAT, de la 2 (în prezent) la 4 (ar permite dublarea numărului de UAT care pot fi incluse într-un an în procesul de cadastru):

- ✓ Creșterea personalului OCPI-urilor cu 600 de posturi, peste cele 600 de posturi cu durată determinată prevăzute prin HG nr. 294/2015;
- ✓ Elaborarea unei proceduri de verificare a documentelor tehnice care să permită accelerarea procesului, prin modificarea Legii nr. 7/1996;
- ✓ Externalizarea unei părți a procesului de verificare către prestator, prin introducerea în faza etapei de livrare a copiei finale.

Buget: **200 milioane lei** (echivalent **45 milioane euro**)

Riscuri: Încercarea permanentă de a rezolva alte probleme (proprietatea în agricultură, restituirea terenurilor agricole, comasarea terenurilor făcută de utilizatorii care nu au contract de arendă etc.) prin intermediul cadastrului.

Observații: România ar trebui să finalizeze cadastrul în 10 ani de la declanșarea programului de cadastru sistematic.

Buget total obiectivul 1: 200 milioane lei (echivalent 45 milioane euro)

OBIECTIVUL 2. Finalizarea cadastrului pentru UAT aflate pe traseul priorităților de construcție autostrăzi, până la finalul anului 2018

MĂSURA 1. Aplicarea întocmai a prevederii de la art. 5, alin. (3), litera a) din HG nr. 294/2015, astfel încât UAT cuprinse în proiecte de infrastructură să fie incluse cu prioritate în programul de cadastru.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 2. Semnarea unui protocol de colaborare între ANCPI și instituția care se va ocupa de proiectul celor două (2) autostrăzi și un drum expres, așa cum a fost cel încheiat între ANCPI și CNADNR în 2006.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 3. Acoperirea cheltuielilor pentru cadastrul legat de două (2) autostrăzi și un drum expres din suma pe care CNADNR o are prevăzută în buget pentru acest element de cheltuială (peste 1 milion de lei în bugetul anului 2015 și venituri proprii ANCPI).

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 4. Simplificarea procedurii de scoatere a terenurilor din circuitul agricol în cazul proiectelor de infrastructură din România, care se realizează conform unui ordin comun între ANCPI și MADR - întârzierile sunt generate momentan de emiterea avizelor prealabile obținerii Deciziei de scoatere din cartea funciară. Prin înscrierea în cartea funciară, destinația ar trebui să se schimbe în mod direct, odată cu emiterea autorizației de construcție, în acele UAT care sunt traversate, potrivit proiectelor, de viitoarelor autostrăzi/drumuri expres.

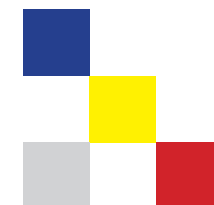
Buget: nu necesită alocări bugetare.

Riscuri: Nefinalizarea cadastrului până în anul 2018 va induce costuri suplimentare, dar mai ales întârzieri în construcția de infrastructură.

Buget total obiectivul 2: nu necesită alocări bugetare.

BUGET TOTAL: 200 milioane lei (echivalent 45 milioane euro)

RESPONSABILI: ANCPI, MDRAP

SIMPLIFICAREA PROCEDURILOR ADMINISTRATIVE (DEBIROCRATIZAREA)

STAREA DE FAPT

În prezent, costul birocratic pentru cetățeni este de 3 miliarde de euro. Studiile identifică o povară administrativă pentru mediul de afaceri de aproximativ 3 miliarde de euro. În total, costul cu birocrația este de aproximativ 4% din PIB.

România se află pe locul 55 din 189 în clasamentul global privind ușurința companiilor de a-și plăti taxele. O firmă medie are de făcut 14 plăți de taxe anual, față de o medie regională de mai puțin de zece plăți. Scorurile înregistrate pentru cele 10 elemente avute în vedere pentru stabilirea clasamentului Doing Business ⁹⁾:

- ✓ Locul 45/189 (demararea unei afaceri)
- ✓ Locul 105/189 (obținerea autorizației de construcție)
- ✓ Locul 133/189 (conectarea la rețeaua electrică)
- ✓ Locul 64/189 (înregistrarea proprietății)
- ✓ Locul 7/189 (obținerea unui credit)
- ✓ Locul 57/189 (protejarea investitorilor)
- ✓ Locul 55/189 (plata taxelor)
- ✓ Locul 1/189 (comerț exterior)
- ✓ Locul 34/189 (aplicarea contractelor)
- ✓ Locul 46/189 (procedura de insolvență)

Indicele sarcinilor administrative generate de reglementări - Scor 3,2 (din maxim 7) - locul 94/148

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Debirocratizarea continuă și rapidă a tuturor instituțiilor publice

Ținte: Creșterea numărului de cetățeni care utilizează servicii de e-guvernare la 35 % până în 2020

Creșterea numărului de cetățeni care returnează formulare completate la 20% până în 2020

MĂSURA 1. Dezvoltarea serviciilor de guvernare electronică și consolidarea ghișeelor unice online, precum punctul unic de contact electronic, ghișeul virtual de plăți, ghișeul unic pentru IMM-uri, în vederea facilitării interacțiunii dintre persoanele fizice și juridice cu instituțiile statului.

⁹⁾ <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/romania/>

- ✓ Publicarea informațiilor și formularelor pe punctul unic de contact electronic de către ONRC, ANAF, MECRMA și operaționalizarea anumitor proceduri, astfel încât să crească, an de an, procentul transmiterii online a solicitărilor și declarațiilor;
- ✓ Înscrierea ANAF în www.ghiseul.ro și facilitarea plății cu cardul pentru persoane juridice prin www.ghiseul.ro;
- ✓ Dezvoltarea și promovarea www.immoss.ro ca portal unic pentru IMM-uri (eliminarea activităților paralele care pot crea confuzie în rândul publicului, cu atât mai mult cu cât găsim informații expirate sau contradictorii pe diferitele site-uri care pretind același lucru; recomandarea nu vizează desființarea acestora, ci doar ca din portalul național e-guvernare să fie un link către site-urile specializate pe IMM și mediul de afaceri, taxe și fiscalitate, registrul comerțului, portalul de comerț exterior etc.)

Buget: nu necesită alocări bugetare.

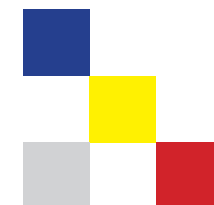
MĂSURA 2. Dezvoltarea interoperabilității și sistemului de comunicare a datelor între instituții și autorități publice, astfel încât beneficiarii serviciilor publice să poată opta pentru preluarea datelor și să nu mai fie necesară depunerea documentelor la fiecare instituție.

- ✓ Adoptarea HG prevăzute de OUG nr. 41/2016, care să definească cadrul de schimb de date între instituții pe bază de consimțământ;
- ✓ Evaluarea de către Direcția de Coordonare a Tehnologiei Informației (CIO), în cadrul proiectului de interoperabilitate, a necesarului de infrastructură hardware și software, în vederea optimizării prețurilor de achiziție prin negociere de volum;
- ✓ Impunerea unor standarde comune de interoperabilitate, securitate și protecția datelor la nivel național, care să fie verificate prin intermediul Comitetului Tehnico-Economic pentru proiectele care se supun avizului;
- ✓ Adoptarea serviciilor online (cloud computing) de către administrațiile publice în vederea asigurării de capacități de stocare și putere de calcul la cerere, cu posibilitatea de a reduce / crește volumul serviciului în funcție de necesități, în condiții de implementare foarte rapidă și cu plata acestora în funcție de consum (pay as you go).

Buget: **450 milioane lei** (echivalent **100 milioane euro**)

MĂSURA 3. Comunicarea online cu beneficiarii serviciilor și acceptarea documentelor semnate electronic și transmise prin mijloace electronice de persoane juridice de drept privat.

- ✓ Dezvoltarea Spațiului Privat Virtual de către ANAF și extinderea tipului de documente care pot fi solicitate, respectiv depuse prin intermediul platformei;
- ✓ Notificarea via e-mail și transmiterea deciziilor de impunere sau a altor documente și prin poștă electronică, respectiv comunicarea cu ANAF și prin mijloace electronice;
- ✓ Acceptarea de către ANAF și alte instituții publice și a documentelor semnate electronic și transmise prin mijloace electronice, inclusiv adeverințe, în virtutea Regulamentului european 910/2014;

- ✓ Monitorizarea atentă și exigentă a punerii în aplicare a prevederilor OUG nr. 22 din 24.08.2016 pentru modificarea OUG nr.77/1999 privind unele măsuri pentru prevenirea incapacității de plată.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 4. Simplificarea procedurilor interne din cadrul instituțiilor publice:

- ✓ Inițierea de acte normative de modificare a reglementărilor legale în vigoare care au aprobat proceduri greoaie, stufoase și/sau care prevăd obligații birocratice (depunerea de documente în copie legalizată, depunerea acelorași documente la instituții diferite ale autorităților publice, depunerea de documente în mai multe exemplare, depunerea de documente exclusiv în format "pe hârtie" etc.);
- ✓ Eficientizarea formelor, metodelor și conținutului acțiunilor desfășurate pentru pregătirea profesională a salariaților instituțiilor publice.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

Buget total obiectivul 1: 450 milioane lei (echivalent 100 milioane euro)

OBIECTIVUL 2. Reducerea costurilor totale impuse mediului de afaceri prin taxe administrative, precum cele pentru obținerea unei autorizații

MĂSURA 1. Simplificarea punctuală a unor proceduri administrative de tipul celor cuantificate-identificate de Banca Mondială (raportul Doing Business), OECD și de analizele interne, și anume:

- ✓ Simplificarea procedurii de obținere a autorizației de construcție;
- ✓ Simplificarea gestiunii registrului zilierilor;
- ✓ Eliminarea adeverințelor prin preluarea datelor direct între instituțiile competente (ex: preluarea informațiilor despre veniturile persoanei direct de la ANAF, cu acordul și cu înștiințarea persoanelor în cauză).

Buget: nu necesită alocări bugetare.

MĂSURA 2. Facilitarea sistemelor de plată online a taxelor și tarifelor și de depunere online a declarațiilor, precum și simplificarea acestora.

- ✓ Diversificarea modalităților de plată puse la dispoziție de autoritățile publice (POS, internet banking, mijloace de plată online etc.);
- ✓ Simplificarea formularelor și depunerea lor online cu semnătură electronică;
- ✓ Comasarea taxelor și tarifelor.

Buget: 675 milioane lei (echivalent 150 milioane euro)

MĂSURA 3. Reducerea costurilor și birocrației pentru mediul de afaceri, având în vedere solicitările primite pe platforma www.maisimplu.gov.ro, www.ithub.gov.ro, respectiv consolidarea comunicării dintre ONRC și ANAF, astfel încât persoana juridică să depună aceleași documente o singură dată. În acest scop se vor implementa:

- ✓ Depunerea declarațiilor la oricare sediu ANAF;
- ✓ Transmiterea datelor între ANAF și ONRC astfel încât aceleași documnete să nu mai fie depuse în ambele locuri.

Buget: nu necesită alocări bugetare.

Buget total obiectivul 2: 675 milioane lei (echivalent 150 milioane euro)

BUGET TOTAL: 1.125milioane lei (echivalent 250 milioane euro)

RESPONSABILI: Ministerele și alte autorități/instituții potrivit Planului integrat pentru simplificarea procedurilor administrative (parte din Strategia pentru dezvoltarea capacității administrației publice) și potrivit Strategiei Naționale Agenda Digitală pentru România.

EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

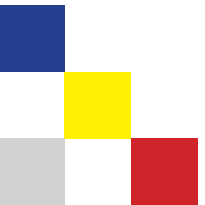
STAREA DE FAPT

România consuma în anul 2015 de circa 1,8 ori mai multă energie primară pe unitatea de produs decât media UE, respectiv 0,229 tep/1000 EUR față de 0,127 tep/1000 EUR.

Consumul de energie primară a fost în anul 2015 de aproximativ 33 milioane tep, în scădere ca urmare a restructurărilor economice generate de criză și, în mai mică măsură, ca urmare a măsurilor de eficientizare cuprinse în Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice (PNAEE) I și II. PNAEE a fost elaborat în concordanță cu cerințele impuse de Directiva 2012/27/UE.

În vederea asigurării transpunerii complete în legislația națională a Directivei 2012/27/UE (DEE) referitor la eficiența energetică, au fost elaborate Legea nr. 121/2014, respectiv Legea nr. 160/2016.

Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare, prevede, printre altele, o serie de măsuri ce pot conduce la îmbunătățirea eficienței energetice. Art.19 alin.(1) din Legea nr.121/2014 stabilește obligația actualizării PNAEE și supunerii spre aprobare Guvernului. Conform obligației, PNAEE a fost elaborat în anul 2014 și trebuie actualizat la începutul anului 2017.

PNAEE actualizat va cuprinde măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice și economii de energie, preconizate pe baza economiilor înregistrate, în domeniile privind aprovizionarea, transportul și distribuția de energie, precum și consumul final de energie, în vederea realizării obiectivelor europene și naționale în materie de eficiență energetică. Se va estima potențialul de realizare a economiilor de energie în toate domeniile vizate de PNAEE până în anul 2020. În acest plan sunt prevăzute măsuri de eficiență energetică ce vizează întreaga economie sau sectoare specifice a căror economie de energie este mai dificil de cuantificat. Măsurile prevăzute în PNAEE sunt monitorizate de către Departamentul de Eficiență energetică din cadrul ANRE.

Pentru anul 2020 este proiectat un consum de energie primară de circa 35 de milioane tep, în creștere cu 6% față de anul 2015. Presupunând un scenariu conservator de creștere a PIB cu 3,5% pe an, până la 194 miliarde de euro, ar rezulta în anul 2020 un consum de energie primară pe unitatea de produs de aproximativ 0,200 tep/1000 EUR, de aproximativ 1,65 ori mai mare decât media UE.

O mare parte din această ajustare se va realiza pe cale „naturală”, prin creșterea ponderii serviciilor în structura PIB. Totuși, o parte semnificativă din ajustare revine politicilor de stimulare a eficienței energetice. Este necesar ca măsurile de economisire să se orienteze spre sectoarele cu cel mai mare potențial de reducere a consumului final de energie, ale căror obiective trebuie cuantificate cât mai bine.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL 1. Creșterea eficienței energetice în sectorul rezidențial cu circa 0,35 milioane tep

Tabelul 1. Consumul energetic final al gospodăriilor (mil. tep)

2010	2011	2012	2013
8,102	7,860	8,061	7,722

Sectorul clădirilor avea în 2010 o pondere de circa 36% din consumul energetic final și un potențial total de reducere a acestuia cu 41,5 %, respectiv cu 1,2 milioane tep.

MĂSURA 1.

- ✓ Realizarea unei strategii pe termen lung privind reabilitarea energetică a tuturor clădirilor;
- ✓ Implementarea programului de reabilitare a clădirilor cu apartamente; Identificarea de către MDRAP, până la 31 decembrie a fiecărui an, a măsurilor alternative pentru reabilitarea și notificarea lor către Comisia Europeană.

Economia estimată: circa 0,2 mil. Tep

Buget: 4.500 milioane lei (echivalent 1.000 milioane euro)

MĂSURA 2. Contorizarea consumului de energie termică și facturarea acestuia în sectorul rezidențial.

Economie estimată: circa 0,15 mil. Tep

Buget: 2.700 milioane lei (echivalent 600 milioane euro)

MĂSURA 3. Implementarea Programelor „Casa Verde” și „Casa Verde Plus” privind instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă pentru peste 50.000 persoane fizice.

Buget: 270 milioane lei (echivalent 60 milioane euro)

Buget total obiectivul 1: 7.470 milioane lei (echivalent 1.660 milioane euro)

RESPONSABILI Ministerul Energiei, MECMRA,MDRAP, ANRE, MFP, MMAP.

OBIECTIVUL 2. Creșterea eficienței energetice cu circa 0,1 milioane tep în sectorul industrial (I)

Tabelul 2. Consumul energetic final al industriei (mil. tep)

2010	2011	2012	2013
6,880	7,105	6,787	6,310

Sectorul industrial avea în anul 2010 o pondere de circa 31% din consumul final și un potențial total de reducere a acestuia cu 13 %, respectiv cu 0,27 milioane tep.

MĂSURĂ. Auditul sistematic și managementul energiei în industrie și în IMM; încurajarea activității companiilor de tip Energy Savings Companies (ESCO).

Economie estimată: circa 0,1 milioane tep

Buget: 1.300 milioane lei (echivalent 289 milioane euro)

Riscuri: Neacceptarea de către Ministerul Finanțelor Publice a introducerii pe piață a Contractului de performanță energetică, element esențial în dezvoltarea ESCO și a pieței de servicii energetice.

Buget total obiectivul 2: 1.300 milioane lei (echivalent 289 milioane euro)

Responsabili: Ministerul Energiei, MECMRA,MDRAP, ANRE, MFP.

